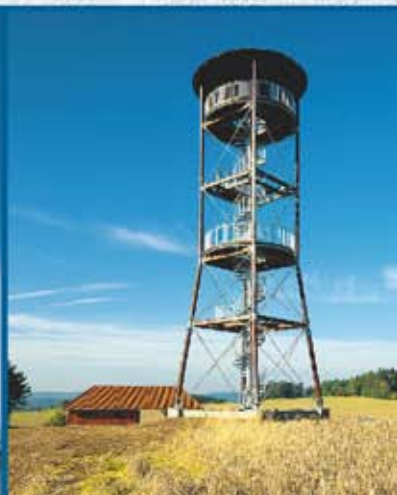
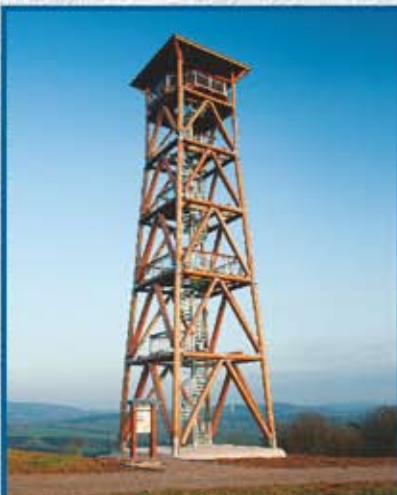

Místa plná rozhledů v Euroregionu Glacensis

Místa plná rozhledů v Euroregionu Glacensis

„Od prvopočátků lidstva člověk záviděl ptákům, jejich pohled na svět i možnost rozhledu daleko do kraje. Snad právě proto naši předkové vyhledávali místa s dalekým výhledem. Dobrá pozorovatelná měla pochopitelně velký význam. Pravěký člověk odsud mohl sledovat tah zvěře, což mu pomáhalo při zajištění potravy a přežití. Výhled umožňoval i včasné varování kmene před blížícím se nepřítelem. Čím více se v putování časem přiblížíme ke středověku, tím více vynikne právě obranná funkce všelijakých pozorovatelů. Ať již to jsou skalnaté vyvýšeniny, jako součást některých hradů, či opevněných hradíšť, nebo věže vybudované z kamene, tvořící buď poslední opěrný bod hradu, nebo důležitou součást městského opevnění. V neposlední řadě, tak jak narůstá hustota osídlení středověkých měst, přistupuje další důležitý faktor – včasné zpozorování ohně ve městě. Požár dřevěného domu, či celé ulice, doslova smrtící nepřítel řady středověkých měst, vyžaduje stálou službu na místě s dokonalým přehledem.

Tak jak se postupně rozvíjí civilizace a zkvalitňuje stavební technologie, ustupuje do pozadí strážní význam věží. S rozvojem turistiky, zhruba od druhé poloviny 19. století, získávají tato místa čím dál tím více poetičtější funkci. Právě tyto věže dodnes tvoří základ pozoruhodné sítě rozhleden s dokonalou vyhlídkou na jednotlivá města i jejich okolí, včetně dalekých výhledů na obzor...”

Vážení čtenáři,

úryvkem z úvodní části jsme vám chtěli připomenout publikaci „Rozhledny, vyhlídkové věže a místa dalekých rozhledů“, která byla vydána již v roce 2006. Tehdy vyvolala velký zájem, a to nejenom mezi milovníky rozhleden, ale i mezi širokou veřejností. Svědčí o tom skutečnost, že byla v krátké době rozebrána a zmizela z pultů a policek informačních center. Protože během uplynulých let vyrostla řada nových rozhleden a také abychom vyhověli zájmu turistů, pokusili jsme se o aktualizované vydání původní publikace, rozšířené o nově vzniklé rozhledny.

Právě na výstavbě nových rozhleden se významnou měrou podílel i Euroregion Glacensis, který jako vedoucí partner projektu „Místa plná rozhledů v Euroregionu Glacensis“ získal finanční prostředky na výstavbu nových rozhleden a ve spolupráci s městy, obcemi a dalšími subjekty pomohl v roce 2014 k jejich realizaci.

Pohled z rozhledny Eliška k Vraním horám

Rádi bychom touto publikací vzdali alespoň symbolicky hold všem těm, kteří se na jejich vybudování podíleli. Od projektantů, přes úředníky státních institucí, kteří měli pochopení pro tento projekt, až po vlastní stavebníky a montéry. Všem patří nejenom dík náš, ale dozajista i všech turistů, kteří na jejich vyhlídkové plošiny vystupují.

Doufáme, že tato zajímavá publikace vám bude, vážení čtenáři, přínosem při poznávání krás celého **Euroregionu Glacensis**. Věříme, že i vám se při výhledech, které vzpomenuté stavby nabízejí, v mysli vybaví krátká, leč výstižná poznámka pana doktora z českého filmu „Vesničko má středisková“ – „*To není země, to je zahrádka.*“

Daleké výhledy a krásné zážitky vám přejí

autoři.

Výhlídková plošina na rozhledně Mariánka v Horní Čermné

Piktogramy značící v prospektu základní informace o rozhlednách a jejich dostupnost.

	Nadmořská výška		Dostupnost – cyklo
	Výška rozhledny		Vzdálenost od P – auto a moto
	Výška vyhlídkové plošiny		Dostupnost – lanovka
	Dostupnost – pěší		Dostupnost – tělesně postižení

Značení v mapě

- Rozhledny z projektu EG
- Ostatní rozhledny a místa výhledů

Krkonoše a Podkrkonoší

Sněžka od Harrachových kamenů

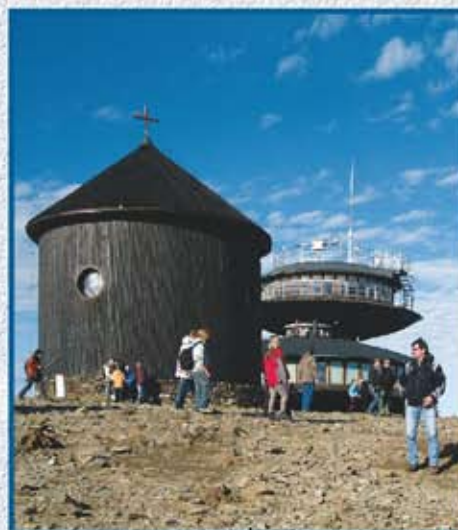
Prvním zastavením našeho putování je **Sněžka**, nejvyšší hora Krkonoše a současně nejvyšší bod České republiky. Procházkou po okraji vrcholové plošiny této „kupy“ svorové ruly je umožněn neomezený výhled na všechny světové strany. Vyhlídková plošina s mapkou a popisem umožňuje přesnější určení jak jednotlivých hor, tak údolí (dolů) v okolí. Přístup na vrchol je možný z několika směrů. Z Pece pod Sněžkou je možné vyjet nově vybudovanou kabinkovou lanovkou, ze které jsou zajímavé výhledy, nebo vyšlapat po některé ze značených turistických cest, ať již Obřím dolem proti proudu Úpy, nebo přes Výrovku a Luční boudu. Jsou-li výchozím bodem Pomezní boudy, nabízí se krásná cesta s četnými výhledy přes Jelenku a Svorovou horu. Pěknou procházku na vrchol nabízí i modrá turistická značka z polského města Karpacz, od dřevěného kostelíku Wang.

Nová lanovka přepravuje i kočárky, zdravotně postižené na vozíku a také psy (košík, vodítko).

Jihozápadně od Pece pod Sněžkou, u horní stanice čtyřsedačkové lanovky na **Hnědý vrch** byla v roce 2009 ote-

vřena stejnojmenná rozhledna. **Hnědý vrch** (něm. Braun Berg) je mezi lyžaři všeobecně znám pod zkomoleninou Bramberk. Dřevěná věž s ocelovými spojovacími prvky, vnitřním ocelovým schodištěm a třemi vyhlídkovými plošinami má pro zvýšení odolnosti proti větrným poryvům trojúhelníkový průřez. Rozhledna je přístupná v době provozu lanové dráhy Pec pod Sněžkou – Hnědý vrch nebo se k rozhledně dostanete i po cestě, odbočující z červené turistické stezky U Lesní boudy – Liščí louka.

Černá hora (1 299 m n. m.) byla odjakživa častým místem výletů. Není proto divu, že již na přelomu 19. a 20. století vznikla na Černé louce dřevěná vyhlídková věž, sloužící turistům až do dvacátých let. Pro dnešní vyhlídkovou věž byla využita předposlední podpěrná konstrukce bývalé lanovky, která byla roku 1981 nahrazena novou, moderní. Díky občanskému sdružení Panoráma je dnes možné pokochat se výhledem nejenom na Krkonoše, ale i do české kotliny. A jak na Černou horu? Nechcete-li pěš-

Sněžka - Pec pod Sněžkou
Dostupnost novou kabinkovou lanovkou od roku 2014
GPS: 50°44'09.594"N, 15°44'22.729"E

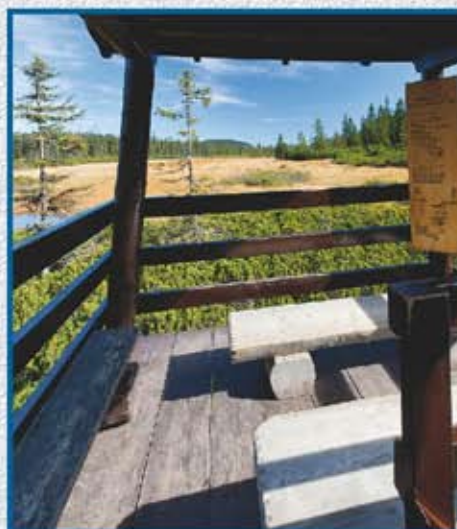

Hnědý vrch - Pec pod Sněžkou
Oficiální zpřístupnění: 2009
GPS: 50°41'18.027"N, 15°42'25.562"E

Černá hora - Janské Lázně
Oficiální zpřístupnění: 1998
GPS: 50°38'56.114"N, 15°45'07.177"E

Černohorské rašeliniště - J. Lázně

Oficiální zpřístupnění: 1998

GPS: 50°39'37.739"N, 15°44'51.148"E

Zlatá vyhlídka - Janské Lázně

Oficiální zpřístupnění: 2008

GPS: 50°37'32.038"N, 15°45'34.070"E

Přední Žalý - Herlíkovice

Oficiální zpřístupnění: 1892

GPS: 50°39'29.500"N, 15°34'20.610"E

ky, stojí za to vyjet lanovkou. Z kablny se vám postupně odkrývají stále nové a nové výhledy.

V okolí vrcholu Černé hory nalezneme mnoho míst se zajímavým výhledem. Mezi ně určitě patří i **černohorské rašeliniště** s vyhlídkovou věží na severním úbočí hory. Vyhlídková věž, ke které dojdeme po dřevěném chodníku, byla vybudována v roce 1998. Z plošiny se nám nabízí výhled zejména východním směrem na hlavní rašelinnou louku. Černohorské rašeliniště je přístupné pouze v období červen – říjen.

V okolí Janských Lázní nelze opomenout **Zlatou vyhlídku**, rozhlednu dokončenou v roce 2008. Kovová rozhledna, která nahradila malou kamennou rozhlednu z přelomu 19. a 20. století, je součástí areálu Zlatá vyhlídka. Rozhledna je volně přístupná, i když výstup je na vlastní nebezpečí. Nabízí krásný kruhový výhled. Najdeme ji asi 3 km jihozápadně od Janských Lázní.

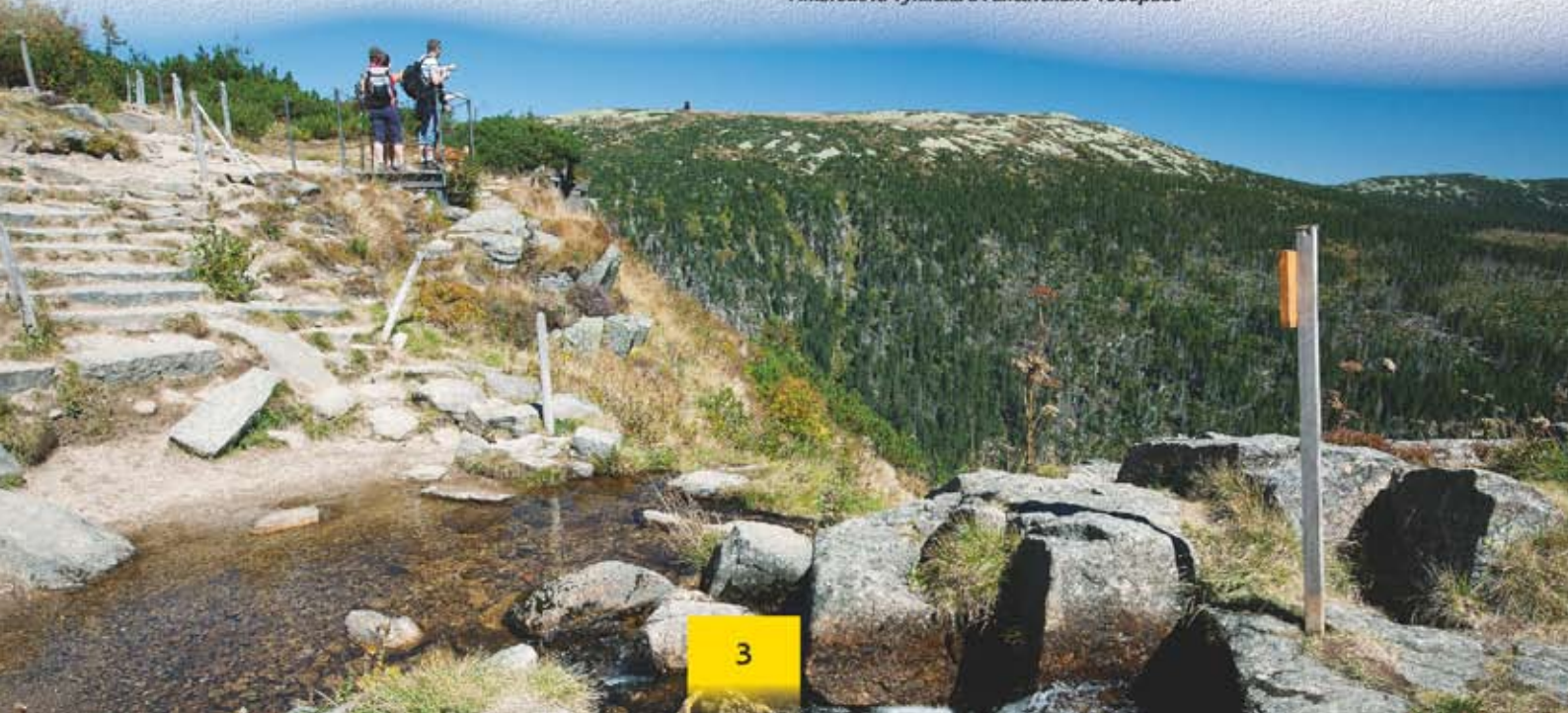
Není dost dobře možné vyjmenovat všechna místa Krkonoš, která nabízejí dobrý výhled a krásné scenérie. Za

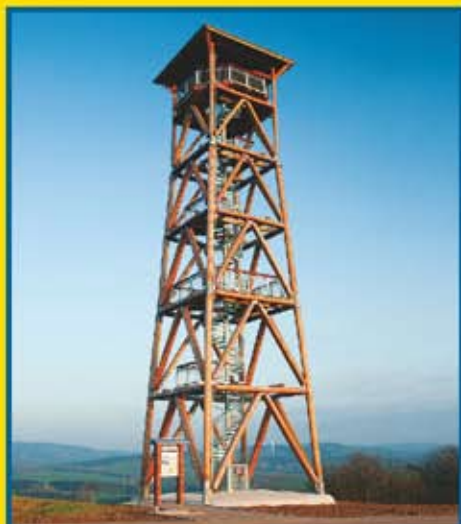
všechny ostatní uvedme ještě alespoň **Harrachovy kameny** (1 421 m n. m.) nad Dvoračkami, ze kterých je možné, při dobré viditelnosti, přehlédnout téměř celé Krkonoše.

Krásné rozhledy umožňuje i **Ambrožova vyhlídka** u Pančavského vodopádu, nabízející úžasné výhledy nejen na vodopád, ale i na Labský důl. Na svazích Pančavské jámy se nachází také místo s nejbohatší květenou české strany Krkonoš, tzv. Schustlerova zahrádka.

Severozápadně od Vrchlabí, na vrcholu **Předního Žalého** (1 019 m n. m.), byla v roce 1892 vybudována jediná kamenná rozhledna na české straně Krkonoš. Iniciátorem výstavby byl hrabě Jan Harrach, ale faktem je, že to byla již třetí rozhledna postavená na tomto místě. První byla dřevěná, druhá kovová, ale technicky nevyhovující. Rozhledna byla opravena na rozhraní let 2011-12, kdy byla mimo jiné provedena stabilizace základů. Cestu na vrchol zjednodušuje od roku 1996 čtyřsedačková lanovka z Herlíkovic, ale výhled na labské údolí a masiv Krkonoš stojí za trochu námahy i při pěší turistice. K rozhledně nás přivede jak červeně značená Bucharova cesta z Jilemnice na Horní Mísečky, tak žlutá značka z Vrchlabí (cca 5,5 km).

Ambrožova vyhlídka u Pančavského vodopádu

Eliška na Stachelbergu - Trutnov

Oficiální zpřístupnění: 2014

GPS: 50°37'46.828"N, 15°54'39.219"E

Jedním z významných počinů města Trutnov a Euroregionu Glacensis k zatraktivnění Podkrkonoší se stala nová zhruba 24 metrů vysoká dřevěná rozhledna s kovovým schodištěm a dvěma vyhlídkovými plošinami, nazvaná **Eliška** na Stachelbergu, jejíž výstavba byla dokončena v roce 2014 v blízkosti dělostřelecké tvrze Stachelberg na Babí u Trutnova. Tvrz T-S 73, budovaná v letech 1937 - 1938, měla být po svém dokončení největší tvrzí československého pevnostního systému.

Rozhledna umožňuje výhled do Libavského sedla (oblast Lubawky, Kamienné Góry, Góry Kaczawskie), na Rýchory, Vraní hory, Jestřebí hory, Szczeliniec (Hejšovinu), Góry Stołowe, Orlické hory, oblast Králického Sněžníku, do údolí Úpy, k Vamberku a přes les Království ke Zvičíně. Z jediného místa tak zde vznikl panoramatický pohled na souvislou linii pevnostního opevnění.

Vyhlídková plošina rozhledny Eliška

Unikátní vyhlídku najdeme na okraji **Trutnova**. Na Šibeníčním vrchu byl v roce 1868 odhalen památník maršálu Ludvíku von Gablenzovi, který tu v roce 1866 zvítězil v jedné z bitev prusko-rakouské války. Litinový obelisk vysoký 20 m je dutý a schody vedou až na vrchol vnitřkem (plošina v 17 m). Prohlídka interiéru a výstup na vrchol je možný pouze příležitostně. Od roku 1905 je místem Gablenzova posledního odpočinku. *(Zeměf. již 1874, ale jeho přání odpočívát se svými druhy bylo splněno až 28. 9. 1905).*

V turisticky oblíbených Jestřebích horách, na nejvyšším místě Markoušovického hřebene (708 m n. m.), vznikl v roce 2014 nový zajímavý turistický cíl, **rozhledna Markoušovický hřeben**. Ta jistě do této půvabné lokality přiláká další nové návštěvníky. Náklady částečně hradily přímo Lesy ČR, za přispění EU v rámci Programu rozvoje venkova ČR. U rozhledny se navíc nachází nový dřevěný odpočinkový altán a dřevěný panel se zajímavými informacemi o místě. Z rozhledny se otevírají jedinečné výhledy například na Krkonoše, Rýchory, Vraní hory, Orlické hory nebo Českoskalicko.

Asi 8 km od Trutnova (zelená, červená, a opět zelená turistická značka) nalezneme nejvyšší vrchol Jestřebích hor **Žaltman** se sympatickou vyhlídkovou konstrukcí, na kterou je vstup volný.

1 Gablenzova vyhlídka - Trutnov

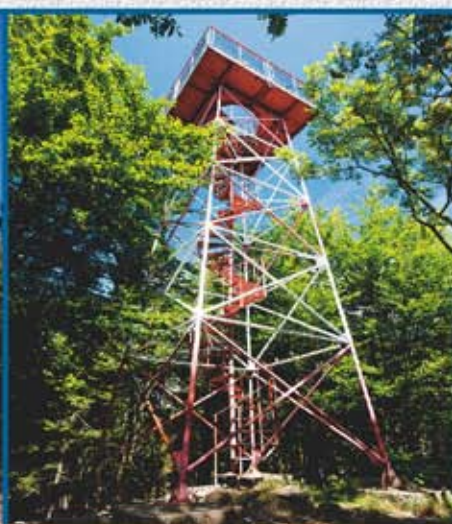

Markoušovický hřeben

Oficiální zpřístupnění: 2014

GPS: 50°34'31.213"N, 16°00'43.751"E

Žaltman - Radvanice

Oficiální zpřístupnění: 1967

GPS: 50°33'09.257"N, 16°03'07.489"E

Rtyně v Podkrkonoší

Oficiální zpřístupnění: 2002

GPS: 50°29'42.684"N, 16°04'20.494"E

Malou dřevěnou rozhlednu, poskytující pěkný výhled, najdeme na okraji **Rtyně v Podkrkonoší** při výjezdu na Červený Kostelec, vedle čerpací stanice. Krytý vyhlídkový ochoz, na který vede 23 schodů, je sice jen cca 5 metrů nad zemí, ale přesto nabízí překvapivě daleké rozhledy - na rtyňsko-svatoňovickou kotlinu, panorama Krkonoše, ale třeba i na nedaleký rtyňský kostel Jana Křtitele s dřevěnou zvonici z roku 1544. V roce 2012 byla rozhledna opravena.

Významnou rozhlednou Podkrkonoší je **Zvičina** (671 m n. m.), vévodící celému kraji. Po řadě sporů mezi českými a německými turisty tu byla vybudována Raisova turistická chata a k ní, v roce 1926, přistavěna vyhlídková věž se skleněnou otáčivou kopulí. Rozhledna však není v současné době přístupná. Přesto však výhled ze samotného vrcholu umožňuje při dobré viditelnosti rozhled na rozsáhlou oblast Čech (místní tvrdí až na jednu třetinu). Vrchol je křižovatkou turistických cest a je přístupný silničkou i motoristicky z Dolní Brusnice nebo od Miletína.

Jedním z největších symbolů **Hořic** je **Masarykova věž samostatnosti**. Byla postavena v letech 1925 - 1938 dle projektu architekta Františka Blažka. Základní kámen byl položen 10. 7. 1926 za účasti prezidenta T. G. Masaryka. Z vyhlídkového ochozu se nabízí rozhledy ke Zvičině, Lázním Běláhrad, k Jičínu a do Polabí. Na přelomu století bylo před věží umístěno sousoší Legie za hranicemi. K věži vede přístupová komunikace zvaná Cesta legií.

Hořice se jako jedno z mála míst mohou pochlubit dvěma rozhlednami. Druhou rozhlednou je telekomunikační věž mobilního operátora, která byla postavena v roce 1998 na **Hořickém Chlumu**. Z vyhlídkové plošiny se nabízí výhledy zejména na Krkonoše a Podkrkonoší, Zvičina, Jičínsko, Trosky, Zebín, k jihu na rovinaté Polabí, ale i na vzdálenější Broumovsko a Orlické hory. K rozhledně je možno se dostat z odbočky ze silnice mezi Hořicemi a Lázněmi Běláhrad u tzv. Lukaveckého kříže. Kolem rozhledny vede žlutá a červená turistická značka ve směru z Hořic do Lázní Běláhrad.

Raisova chata na Zvičině

Oficiální zpřístupnění: 1926

GPS: 50°27'17.647"N, 15°41'40.487"E

Masarykova věž samostatnosti

Oficiální zpřístupnění: 1938

GPS: 50°22'39.234"N, 15°38'19.644"E

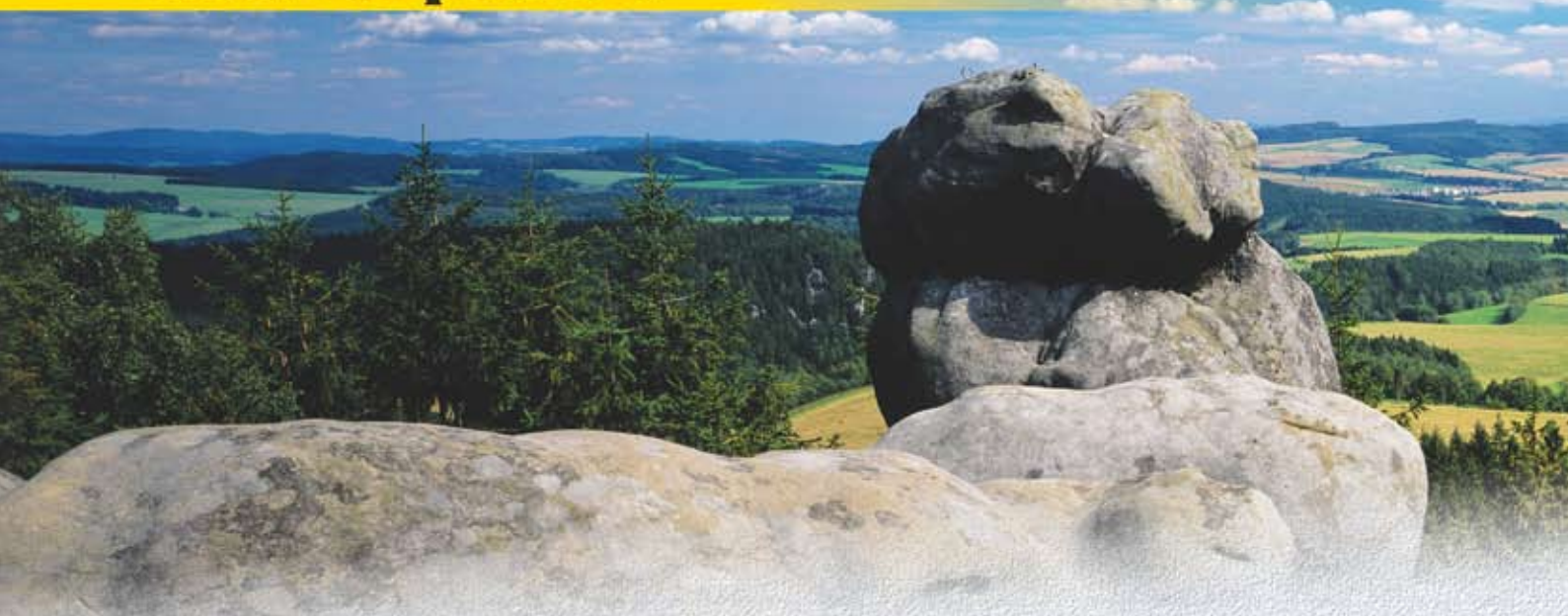
Hořický Chlum

Oficiální zpřístupnění: 1999

GPS: 50°22'48.111"N, 15°37'29.332"E

Kladské pomezí

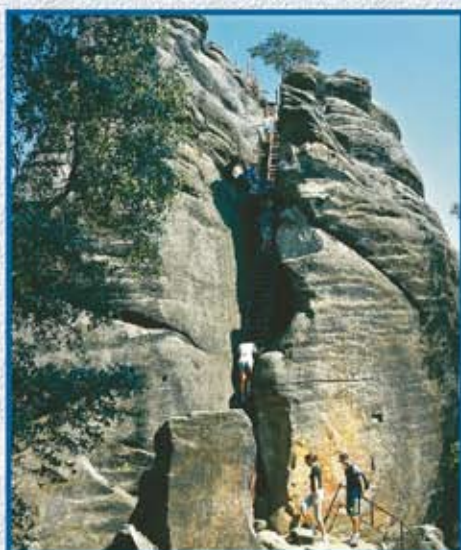
„Velkoměstem“ mezi pískovcovými skalními městy jsou Adršpaško-teplické skály. Bizarní skalní objekty dozajista vyburcují fantazii každého návštěvníka. Jak vyplývá ze samotného názvu místa, je tvořeno dvěma skalními oblastmi. Severní část, Adršpašské skály, je táhlou Vlčí roklí oddělena od jižních Teplických skal. Celé území nabízí řadu nádherných vyhlídkových ploch, zvláště pak, je-li návštěvník horolezec. Ale ani běžný turista není ochuzen. Dokonce se zde nabízí několik líbivých vyhlídkových míst.

Starozámecký vrch – zřícenina hradu Adršpach. Najdeme jej jihozápadně od Dolního Adršpachu, od vstupu do skal po červené, později po žluté značce (celkem asi 2 km). Hrad byl založen ve 13. století. Do dnešní doby se zde dochovaly zbytky sklepů ve skále a nepatrné části zdí. Cestu k hradu lemují impozantní skalní věže oblasti zvané Království.

Skalní hrad Střmen. Nachází se v areálu Teplických skal, asi necelý kilometr od vstupu do skalního města. K jeho pozůstatkům vede strmý výstup po schodech a žebřících. Není známo, kým byl založen. Později patřil, stejně jako Adršpach, pánům z Dubé. Oba hrady byly pravděpodobně zbořeny Slezany.

Skály. Působivou vyhlídkou jsou Jiráskovy Skály. Jedná se o hradní zříceninu nedaleko obce Skály v jižní části skalní oblasti nazývané také Bischofstein, čili Biskupský kámen. Hrad byl pravděpodobně založen na konci 14. století. Zbytky zdí a kleneb, které tu dnes nacházíme, pocházejí z novější tvrze vybudované kolem roku 1546. Zámeček Skály ve stejnojmenné obci byl postaven roku 1666 a empírově přestavěn roku 1825.

Pohled z Adršpašského hradu na skalní město

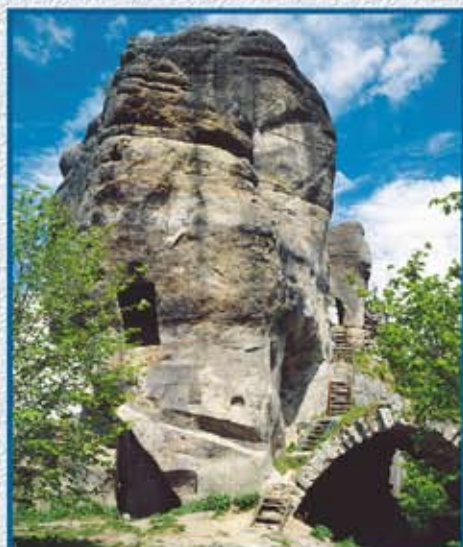

Skalní hrad Střmen - Teplice n. Metují
GPS: 50°35'39.411"N, 16°08'18.256"E

Pohled od rozhledny Čáp - na obzoru Bor a Hejšovina

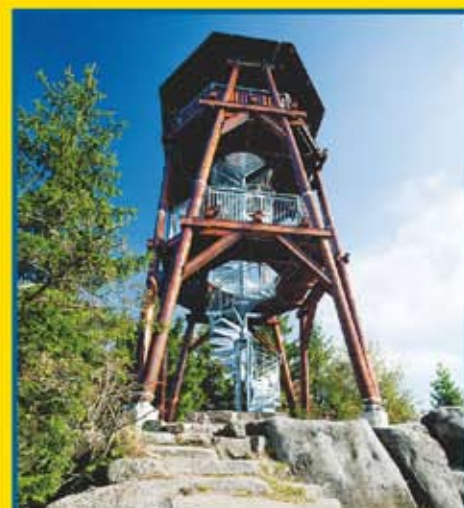
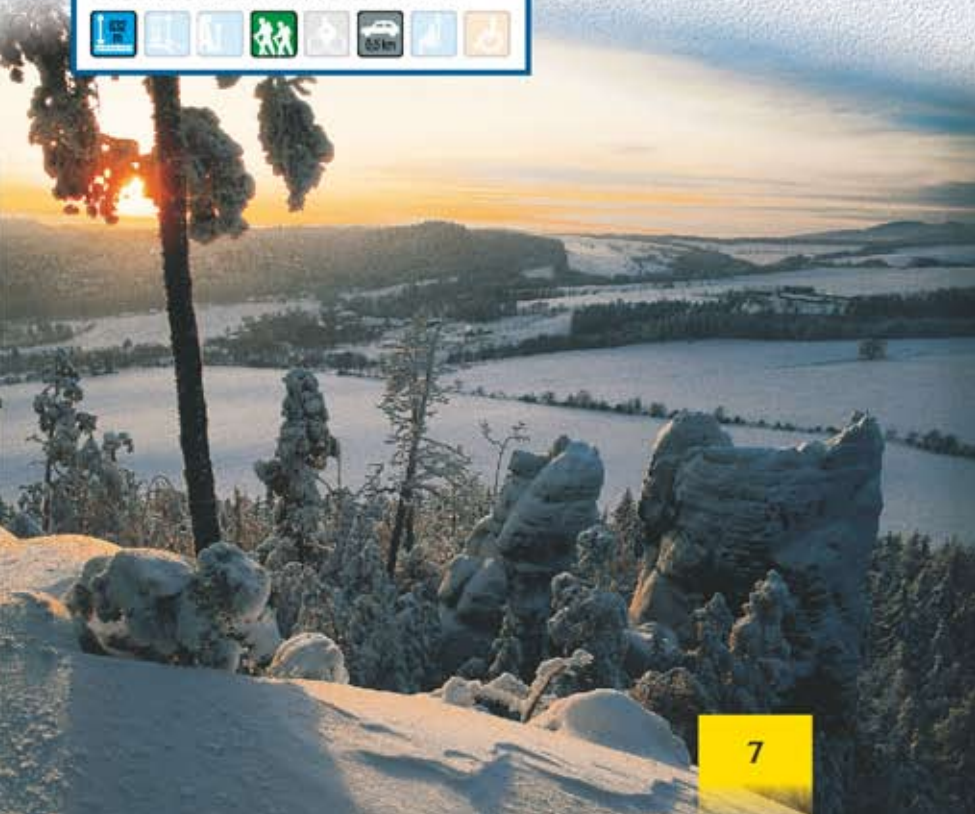

Skalní hrad Skály
GPS: 50°34'18.120"N, 16°08'26.088"E

Jestliže do Adršpašských skal proudí v průběhu sezóny až desetitisíce návštěvníků, protějščí **Křížový vrch** stojí stranou jejich zájmu. Tato oblast je navštěvována hlavně horolezci a milovníky klidné přírody. Vrch byl nazván podle křížové cesty. Tvoří ji soubor litinových reliéfů a končí na vrcholové plošině s železným křížem. Právě z hrany plošinky se nabízí krásný pohled na scenérii Adršpašských skal a jejich okolí. Výhled uzavírá hřeben Krkonoš s hrotem Sněžky.

Zimní pohled z Křížového vrchu

Čáp - Teplice nad Metují

Oficiální zpřístupnění: 2014

GPS: 50°34'28.617"N, 16°07'26.870"E

Zajímavý výhled odjakživa nabízel vrch **Čáp** (786 m n. m.) ležící západně od obce Skály. (Po zelené značce asi 2 km od obce.) Proto byl i tento holý skalní vrch, v rámci projektu vzpomínaného v úvodu, vybrán pro výstavbu nové dřevěné rozhledny se dvěma vyhlídkovými plošinami.

Rozhledna byla postavena s přispěním evropské dotace ve spolupráci města Teplice nad Metují, Svazem cestovního ruchu Branka a Euroregionu Glacensis. Vrchol Čápu vždy umožňoval pěkné výhledy, které se nyní ještě rozšíří.

Možnosti rozhledu při dobré viditelnosti.

Sever: Teplické skály, Starozámecký vrch, Mirošovské stěny

Severozápad: Krkonoše, Zvičina

Severovýchod: Mirošovské stěny,

Javoří hory, Broumovsko, Soví hory

Jihovýchod: Ostaš, Hejšovina, Bor,

Broumovské stěny

Jih: Vysoký Kámen, Dobrošov, Orlické

hory, Švédský vrch, okolí Starkova

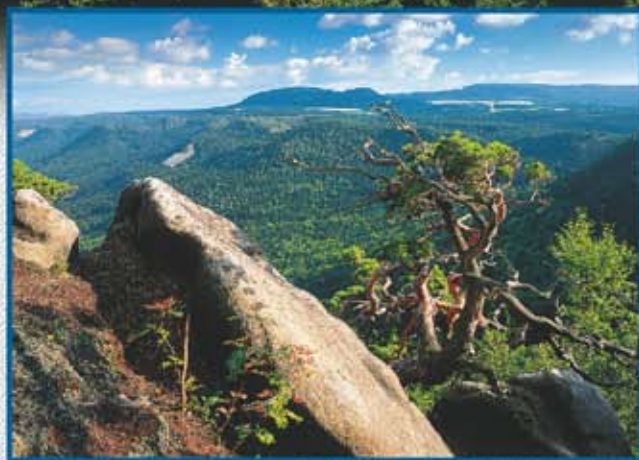
Jihozápad: Jestřebí hory

Pohled ze Supího hnízda přes broumovskou kotlinu k Javořím horám

Jako přirozená hradba chránící vnitrozemí se mezi Broumovskem a okolím Police nad Metují vypíná masiv **Broumovských stěn**. Nenajdeme tu žádné dominantní věže jako v předchozích oblastech, ale řadu roklí, žlebů a míst s báječnou vyhlídkou. Za všechny jmenujme alespoň tři. **Hvězda** - vyhlídka u kaple Panny Marie Sněžné, **Supí hnízdo** - vyhlídka nad Kovářovou roklí (jen malá odbočka z cesty A. Jiráska) a **Modrý kámen** (686 m n. m.) po červené značce asi 3,5 km od Hvězdy - skalní vyhlídka s výhledem na Broumovsko.

Pohled z Koruny k Hejšovině

Pod Broumovskými stěnami, na samé hranici s Polskou republikou, se rozkládá obec Božanov. Dominantou obce a okolní krajiny je strmý vrch **Koruna** (769 m n. m.) v Broumovských stěnách. Chráněná vyhlídka (přístup po žluté turistické značce) poskytuje rozhled na část Broumovské kotliny, polskou Hejšovinu (Szczeliniec) a Bor a za dobrého počasí i na Jeseníky.

Kaple Panny Marie Sněžné na Hvězdě

Pohled z Frýdlantské vyhlídky na Ostaš

Při návštěvě tohoto svérázného koutu naší vlasti nelze opomenout vrch opředený mnoha pověstmi – **Ostaš** u Police nad Metují. Stolový vrch, zdaleka poznatelný svým typickým tvarem, skrývá dvě skalní bludiště. Modrá turistická značka vytváří okruh Horním labyrintem od parkoviště až k nejvyššímu bodu (700 m n. m.), tzv. Frýdlantské vyhlídce. Odměnou za námahu při procházení bludištěm labyrintu je krásný výhled na Broumovské stěny.

Aby tato oblast byla kompletní, nelze opomenout rozhlednu, kterou se od roku 2002 může pyšnit nejvyšší vrchol Javořích hor – **Ruprechtický Špičák** (880 m n. m.), tyčící se nedaleko česko-polských hranic. Zpřístupněná telekomunikační věž nabízí výhled na Broumovsko, Krkonoše, Javořích hory, polské Soví hory a směrem jižním na Orlické hory. Na Ruprechtický Špičák vede modrá značka z Meziměstí (9 km) nebo žlutá značka z Ruprechtic (6 km), obě trasy jsou zakončeny prudkými výstupy. Pro méně zdatné se nabízí možnost dojet autem do horní části obce Ruprechtice, odkud je to na Špičák 3 km. Rozhledna je volně přístupná.

Ruprechtický Špičák - Meziměstí
Oficiální zpřístupnění: 2002
GPS: 50°39'39.802"N, 16°16'53.072"E

Na Signálu - Horní Radechov

Oficiální zpřístupnění: 2014

GPS: 50°27'39.685"N, 16°09'59.430"E

V rámci již vzpomínaného projektu Místa plná rozhledů byla v roce 2014, díky spolupráci Svazu cestovního ruchu Branka a Euroregionu Glacensis, vybudována nová rozhledna na vrcholu **Signál** (496 m n. m.) nedaleko obce Horní Radechov v místní části Slavíkov. Dřevěná rozhledna s ocelovým schodištěm a výškou vyhlídkové plošiny 25 m nad rostlým terénem umožňuje velmi dobrý výhled do okolí.

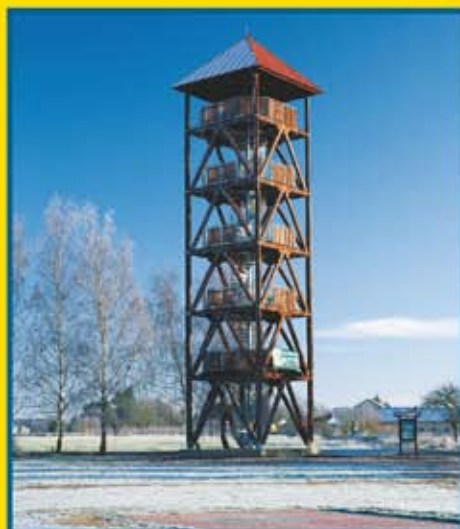
Výhled z rozhledny:

Sever: Maternice, Ostaš, Broumovské stěny, částečně Javořích hory
Severozápad: Červenokostecko, Jestřebí hory, Zvičina, Krkonoše
Severovýchod: Hronovsko, Broumovské stěny, Stolové hory, Kudowa Zdrój
Jihovýchod: Náchodsko, Dobrošov, Orlické hory, Králický Sněžník
Jih: Pavlišov, Českoskalicko
Jihozápad: Zvičina

Pohled z rozhledny Na Signálu ke Stolovým horám s dominantním Borem

Žernov

Oficiální zpřístupnění: 2014

GPS: 50°25'48.431"N, 16°03'07.393"E

Na území národní přírodní rezervace Babiččino údolí byl dosud nejznámějším vyhlídkovým místem Rýzmburský altán. Z jeho „oken“ se nabízí krásný pohled na údolíčko. Od konce roku 2014 nové pohledy, tentokrát z jiného úhlu a výšky, poskytuje nová rozhledna vystavěná v rámci projektu Místa plná rozhledů díky spolupráci Svazu cestovního ruchu Branka a Euroregionu Glacensis. Pro rozhlednu byla vybrána obec **Žernov**, přesněji konec obce u cyklotrasy č. 4057. Dřevěná rozhledna kombinovaná s ocelovými nosnými prvky je ve výšce 375 m n. m. a poslední pátá vyhlídková plošina 18,4 m nad terénem.

Poloha na okraji Babiččina údolí umožňuje výhled:

Sever: Červená hora, Babiččino údolí Úpy, Jestřebí hory, Krkonoše

Severozápad: Podzvíčinsko, Zvíčina, Krkonoše

Severovýchod: Červenokostecko, Stolové hory

Jihovýchod: Dobrošov, Orlické h.

Jih: Českoskalcko, Rozkoš, Kunětická hora, Hradecko

Jihozápad: Babiččino údolí, Jaroměřsko

Pohled z rozhledny Žernov směrem k Podkrkonoší

Orlické hory a jejich podhůří

Pohled na Náchod a Krkonoše z rozhledny na Jiráskově chatě na Dobrošově

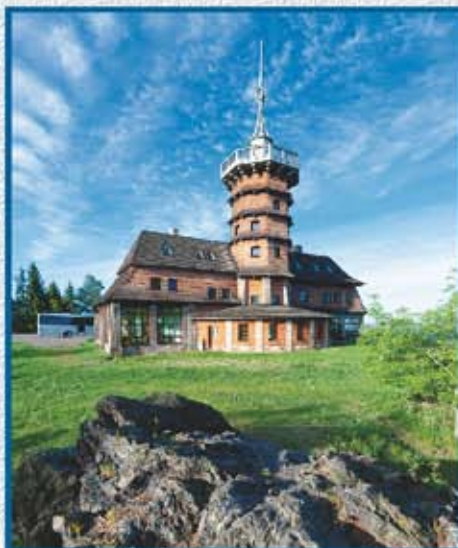
Původně gotický hrad **Náchod** byl založen v polovině 13. století jako pevnost chránící průsmyk z Čech do Kladska. Do 18. století prošel mnoha stavebními úpravami, především renesančními a barokními. V běhu času se zde vystřídaly mnohé významné rody, ba i čeští králové. Návštěvníci mohou zhlédnout město Náchod a jeho okolí nejen ze zámecké věže, ale i ze zámeckých teras.

Na protější straně údolí je pak dobře vidět i **Jiráskova chata na Dobrošově** s rozhlednou. První chata na Dobrošově byla postavena již v roce 1895. Nová chata byla vybudována Klubem českých turistů v letech 1921-23 podle plánů arch. Dušana Jurkoviče. Po nákladné rekonstrukci byla znovuotevřena v roce 2002.

Nové Město nad Metují bylo založeno roku 1501. Součástí pozdně gotického města byl i hrad, v letech 1558-1568 přestavěný na renesanční zámek. Po různých historických úpravách byl v letech 1909 - 1915 celý zámecký areál zrestaurován a zadaptován podle projektu arch. Dušana Jurkoviče. Dnes je součástí městské památkové rezervace. Z ochozu věže Máselnice je nádherný výhled jak na renesanční náměstí a hřeben Orlických hor, tak na přehradní nádrž Rozkoš s Krkonošemi na obzoru.

Na severovýchodní straně od Nového Města nad Metují, nedaleko obce Sendraž, vévodí kopci **Varta** kovová konstrukce telekomunikační věže s vyhlídkovou plošinou ve výšce 23,8 m.

Za návštěvu určitě stojí i nedaleká **Dobruška** s radniční věží uprostřed náměstí.

GPS: 50°24'02.839"N, 16°11'27.946"E

GPS: 50°22'20.998"N, 16°12'13.972"E

GPS: 50°17'31.370"N, 16°09'36.130"E

Osičina - Vojenice

Oficiální zpřístupnění: 2004

GPS: 50°13'27.150"N, 16°07'38.406"E

Přibližně osm kilometrů od města Opočno, při silnici mezi obcemi Vojenice a Záhornice, se nalézá kopec s plochým hřbetem, nazývaný **Osičina**. Na vrcholu se nachází rozhledna, jedná se o zpřístupněný telekomunikační stožár určený pro mobilní telefony. Nabízí nejen krásný výhled pro turisty a cyklisty, ale také menší občerstvení – v podobě chlazených i teplých nápojů. Z rozhledny je nádherný výhled na celé Orlické hory, Králický Sněžník, Železné hory, Krkonoše, při dobré viditelnosti i Kunětickou horu. Vyhlídková plošina, přístupná sezónně, je ve výšce 33 m.

Vyjedeme-li na hlavní hřbet Orlických hor, neměli bychom minout **Masarykovu chatu na Šerlichu**. Přes-

Pohled ze hřebene Orlických hor k Masarykově chatě

Pohled na hřeben Orlických hor z rozhledny Osičina

tože u ní nenajdeme žádnou rozhlednu, patří k místům s dalekými výhledy na polskou i českou stranu.

Hlavní hřbet Orlických hor má pouze jednu rozhlednu, a měl i ještě druhou, ale maličkou. Na vrcholu **Velké Deštné** (1 115 m n. m.) nikdy v minulosti rozhledna nebyla. Nahrazovala ji částečně triangulační věž. Ta vzala za své počátkem 80. let 20. století. Později byla na vrcholu malá dřevěná vyhlídka s plošinkou ve výšce pět metrů, která umožňovala kruhový výhled. S ohledem na technický stav byla z důvodu bezpečnosti odstraněna. Dnes, díky porostu, je výhled pouze z úbočí nad Lulsiným údolím. Pohodlný přístup umožňuje červeně značená Jiráskova horská stezka, u srubu Horské služby krátká odbočka po zelené turistické značce.

Anna na Anenském vrchu

Oficiální zpřístupnění: 2010

GPS: 50°12'58.235"N, 16°30'45.612"E

Nová rozhledna na **Anenském vrchu** dnes tvoří dominantu jihovýchodní části hřebene Orlických hor. Těsně jí míjí červeně značená Jiráskova horská stezka. Návrh postavit rozhlednu podalo Sdružení svazku obcí Rokytnice a Bartošovice. Záměr se zároveň stal součástí společného česko-polského projektu Euroregionu Glacensis. Investorem byla společnost Lesy ČR, a.s., a celou akci podpořila dotace z EU. Na stavbu 17 m vysoké rozhledny bylo použito modřínové dřevo (nosné sloupy), zvláště vybrané z porostů ve správě Lesů ČR

Kastel - Vrbice

Oficiální zpřístupnění: 2006

GPS: 50°05'32.195"N, 16°14'48.889"E

Skuhrov nad Bělou

Oficiální zpřístupnění: 2011

GPS: 50°13'38.199"N, 16°17'19.202"E

v oblasti Rychnova nad Kněžnou. Podlaha jednotlivých odpočinkových plošin na rozhledně je ze dřeva dubového, dřevěné výplně zábradlí pak ze dřeva borového. Středový sloup, schodiště a zábradlí jsou ocelové.

Necelých 10 km od obce Deštné v Orlických horách nalezneme v obci **Skuhrov nad Bělou** stylovou rozhlednu vybudovanou na troskách hradu z konce 13. století. Na jižním okraji obce na křižovatce směr Hraštice, asi po 200 m odbočka vpravo ke kostelu. Vyhlídka na romantické údolí Bělé, dřevěné palisády kolem, to vše trochu připomíná 15. století, kdy hrad dobyl Jiří z Poděbrad, aby ztrestal loupeživého rytíře Koldu ze Žampachu. Přístup je volný. Ale pozor, ke zřícenině hradu nevede turistické značení.

Na vyvýšenině nazývané **Kastel** nedaleko **Vrbice** stávala v období 2. světové války rozhledna. Byla vystavěna československou armádou kolem roku 1937 a plnila úkol triangulačního bodu. Po válce již armáda o rozhlednu neprojevila zájem a byla stržena v roce 1946. V roce 2004 rozhodlo zastupitelstvo obce o obnovení rozhledny. Výška nové rozhledny je 29 m, vyhlídkové plošiny jsou v 11 a 25,5 m. Kolem rozhledny vede červená turistická značka z Kostelce nad Orlicí do Potštejna.

Hrad **Potštejn** vévodí celému údolí Divoké Orlice. Cesta na hradní kopec je poněkud prudší, ale odměnou za námahu je úžasný výhled na podhůří Orlických hor. A prohlídka zbytků hradu ze 13. století, včetně zachovalé hradní kaple, také stojí za to.

28 Výhled z hradu Potštejn

Pohled z rozhledny na Andrlově Chlumu na město Ústí nad Orlicí a panorama Orlických hor, Suchého vrchu a masivu Králického Sněžníku.

První rozhledna na **Andrlově Chlumu** (559 m n. m.) nad Ústím nad Orlicí byla postavena a otevřena v létě 1905. Rozhledna však 17. dubna 1918 z neznámých důvodů shořela. Členové KČST proto přemýšleli o nové výstavbě. Na novou rozhlednu se však čekalo až do roku 1996. Přístup k věži je dobře značen jak na silnici z Ústí, tak zelenou turistickou značkou.

Silnice z Ústí nad Orlicí přes Hejnicí do Žamberka nás přivede přímo k dřevěné **Tyršově rozhledně Rozálce**, stojící při západním okraji Žamberka v nadmořské výšce 470 m. Je velice podobná rozhledně Hýlačka, která stála nedaleko Tábora (zničena požárem 1. 1. 2012). Na stavbu byly totiž použity stejné plány prof. Theodora Petříka. Po jeho souhlasu byla postavena 20 m vysoká rozhledna ve tvaru husitské hlásky a otevřena 28. října 1932. Protože v jejím sousedství stojí kaple sv. Rozálie, ujal se mezi lidmi i název Rozálka. Přístup je sezónní. Po rekonstrukci byla znovuotevřena v roce 2005.

Ze Žamberka je to již jen „skok“ na **Suchý vrch** (995 m n. m.), nejvyšší kótu v samostatné části Orlických hor, která je oddělena od vlastního hřebene údolím Tiché Orlice. Na vrcholu býval hotel, původně útulna KČST, zpřístupněna v roce 1925. Nová chata byla v provozu od roku 1928, známá jako Kramářova turistická chata. Rozhledna vedle chaty, z níž je rozhled na Orlické a Bystřické hory, Králický Sněžník, kotlinu u Králík, Hrubý Jeseník, Žamberecko aj., byla postavena jako vodárenská věž v letech 1931–32. Rozhledna byla v šedesátých letech osazena televizními anténami a současně byla zasklena horní terasa. V osmdesátých letech zmizela celá vrchní část věže pod kovovou kuželovitou nástavbou a pro vyhlídku zbyl už jen spodní prosklený ochoz. Chata byla z důvodu nepodařeného privatizace v 90. letech 20. století dlouhou dobu uzavřená (a zcela bez vnitřního zařízení), pouze rozhledna byla v sezóně přístupná. V noci 16. 7. 2003 vypukl v opuštěné chatě požár. Rozhledna byla naštěstí uchráněna a zůstala přístupná. Po celkové rekonstrukci byla chata znovu otevřena v roce 2012.

Andrlův Chlum - Ústí nad Orlicí 30
Oficiální zpřístupnění: 1996

GPS: 49°57'36.681"N, 16°22'26.056"E

Rozálka - Žamberk 30

Oficiální zpřístupnění: 1932

GPS: 50°05'05.914"N, 16°27'25.462"E

Suchý vrch 31

Oficiální zpřístupnění: 1932, 2012

GPS: 50°03'07.953"N, 16°41'22.619"E

Průhled schodištěm rozhledny na Suchém vrchu

Jedeme-li po cyklostezce z Ústí nad Orlicí do Letohradu, nemůžeme minout areál zříceniny hradu **Lanšperk**, který byl založen ve 2. pol. 13. století pány z Drnholce. Uvnitř zříceniny se nachází kovová rozhledna, trochu připomínající stavební lešení, ale přesto umožňující velmi dobrý kruhový výhled.

Křížová hora u Červené Vody. Železobetonová rozhledna leží asi 2 km východně od středu obce Červená Voda v nadmořské výšce 735 metrů. Rozhledna je 25 m vysoká, vyhlídková plošina se nachází ve výšce 22 m a vede k ní 130 schodů. Vnější plášť tvoří sbité vazníky s palubkami.

Pohled z vrchu Adam k Suchému vrchu

Zříceniny hradu Lanšperk
Oficiální zpřístupnění: 2007
GPS: 49°59'41.797"N, 16°27'14.736"E

Křížová hora u Červené Vody
Oficiální zpřístupnění: 2007
GPS: 50°02'16.626"N, 16°45'26.408"E

Polabí

Pohled z rozhledny Millř směrem ke Kunětické hoře a Opatovicím

Největším městem regionu je **Hradec Králové**. Nejvýznamnější a dominantní rozhlednou krajského města je **Bílá věž** na Velkém náměstí. Její název je odvozen od toho, že při stavbě byla skutečně úplně bílá. Kameny jsou totiž z bílého hořického pískovce. Není to věž kostelní, nýbrž strážní a požární. Základní kámen byl položen 7. června 1574 a věž má půdorys 10 x 10 metrů a výšku 71,5 metru. Původní základy, kdy to nebyla ještě věž v pravém slova smyslu, položili řemeslníci už roku 1509. Skutečná výstavba probíhala v letech 1574 – 1580. V roce 1581 byl zavěšen zvon pod provizorní zastřešení. Teprve r. 1596 byla dokončená baň pokryta plechem.

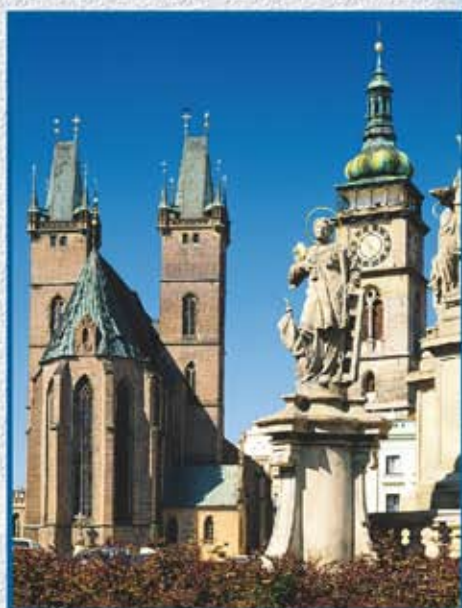
S Hradcem Králové souvisí i historická událost, která významně ovlivnila naše dějiny. Jedna z největších

bítev 19. století proběhla právě na **Chlumu u Hradce Králové**. Odehrála se 3. července 1866 a válčilo tu 436 000 vojáků. Z nich padlo 44 300 rakouských a českých mužů a 9 200 pruských. Na konci 19. století vznikla na bojišti vedle pomníků i řada účelových zařízení. K nim v roce 1999 přibyla i nová ocelová rozhledna, která nahradila původní dřevěnou.

Chlum u Hradce Králové

Oficiální zpřístupnění: 1999

GPS: 50°16'42.866"N, 15°44'24.175"E

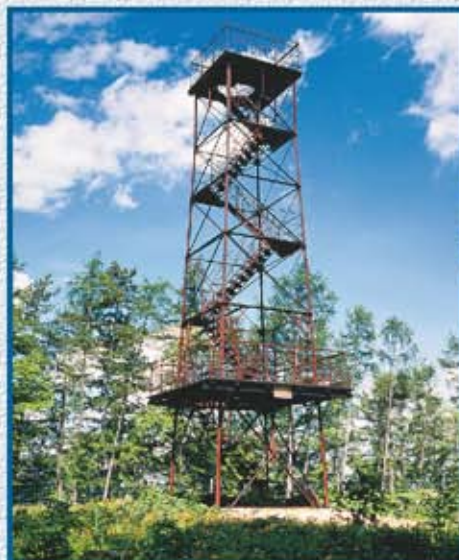
Bílá věž - Hradec Králové

GPS: 50°12'32.832"N, 15°49'51.203"E

Rozhledna a památník obětem války z roku 1866 na Chlumu

Libníkovice

Oficiální zpřístupnění: 1930

GPS: 50°14'55.801"N, 15°59'37.797"E

Milíř - Vysoká nad Labem

Oficiální zpřístupnění: 2013

GPS: 50°09'15.461"N, 15°50'01.079"E

Rozhledna má unikátní pouze tři podpěry

Nedaleko Třeběchovic pod Orebem, 5 km severně, v malé obci **Libníkovice**, stojí od roku 1930 rozhledna s velmi zajímavou historií. Původně na jejím místě stávala mohutná lípa, v jejíž koruně bylo upraveno pohodlné sezení, včetně přístupového schodiště. Větrná smršť v roce 1929 lípu porazila. Místní zde jako náhradu na vlastní náklady vystavěli 15 m vysokou kovovou rozhlednu. Vysoký okolní porost však bohužel omezuje výhled.

Jedeme-li k Pardubicím od Hradce Králové přes obec Vysoká nad Labem, nemůžeme minout novou rozhlednu **Milíř**. Unikátní trojboká stavba je jediná svého druhu v České republice. Tři nosné sloupky z lepeného dřeva jsou sestaveny z šestimetrových dílů na celkovou délku 30 m. Ocelové schodiště je ze tří osmimetrových dílů, vyhlídková plošina ve výšce 27 m je šestiboká. Rozhledna je součástí budované cyklostezky mezi Hradcem Králové a Pardubicemi.

Putování za rozhlednami pokračuje na Pardubicko. V okolí Pardubic nelze přehlédnout výraznou dominantu kraje – **Kunětickou horu** (294 m n. m.). Čedičový vrch ční uprostřed nížiny. Hrad na jeho vrcholu vznikl zřejmě na přelomu 13. a 14. století. Úpravy a rozšíření hradního komplexu provedl na počátku 15. století Diviš Bořek z Miletína. Na konci 15. století začali s rozsáhlými úpravami Pernštejnové a hrad dostal v jejich době reprezentační podobu. Na počátku 20. století byla na hradě provedena zásadní rekonstrukce podle projektu D. Jurkoviče.

Dnes si návštěvníci mohou prohlédnout expozice hradního muzea, rytířský sál, sklepení s archeologickou expozicí, hradní kapli a také vystoupat na věž, z jejíž okének je dobrý výhled všemi směry. Dobrý přístup je od obce Ráby. Na silnici je dobře značená odbočka, popř. červená turistická značka.

38 Nepřehlédnutelnou dominantou celého Polabí je Kunětická hora

Okolí Lanškrouna, České Třebové a Litomyšle

Mariánka - Horní Čermná

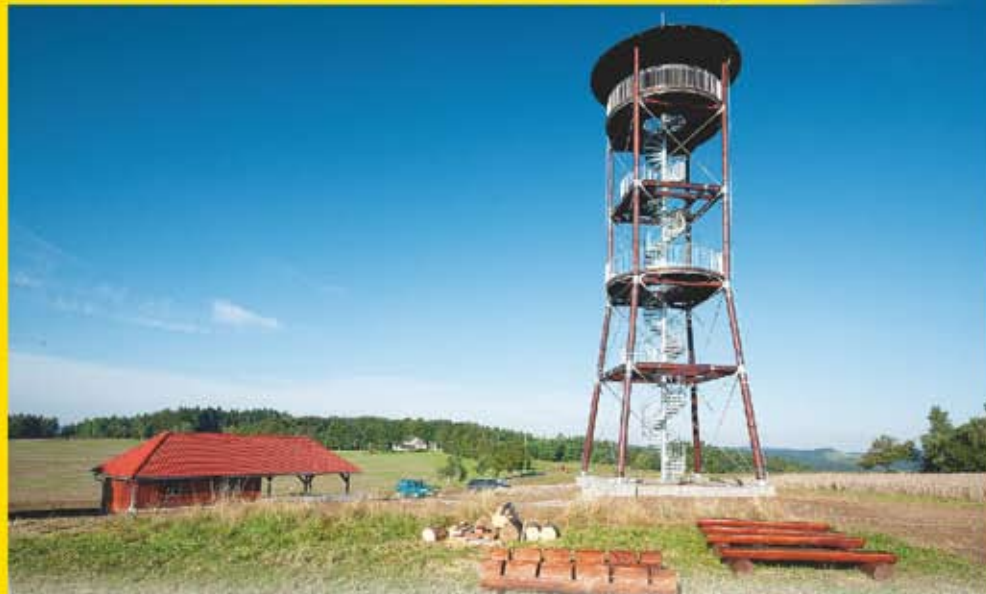
Oficiální zpřístupnění: 2014

GPS: 49°57'43.255"N, 16°35'45.213"E

Severně od Lanškrouna v obci Horní Čermná na Mariánské hoře (503 m n. m.) stojí zcela nová rozhledna **Mariánka**. Byla vybudována obcí v rámci projektu Euroregionu Glacensis Místa plná rozhledů s použitím prostředků EU. Stojí nedaleko poutního kostela na Mariánské hoře, který stojí na linii evropského rozvoje. Mimo svou historickou hodnotu je zajímavý tím, že z levého okapu stéká voda do Čermenky, Tiché Orlice a Labe, které ústí do Severního moře. Z pravého okapu odtéká voda potoky do Moravské Sázavy, Moravy a Dunaje, který se vlévá do Černého moře.

Dřevěná rozhledna s ocelovým točným schodištěm nabízí návštěvníkům výhled na všechny světové strany. Můžeme vidět Orlické hory, Suchý Vrch či město Lanškroun a okolí.

U rozhledny Mariánka je vybudováno i zázemí pro turisty i cykloturisty

Putování za rozhlednami nás povede dále východním směrem. Dříve však než dorazíme k moravským rozhlednám, je dobré se zastavit ještě na několika vyhlídkových bodech v Čechách.

Přírodní rezervace **Maštale**, jihozápadně od Litomyšle, která zahrnuje celou oblast Budislavských skal, včetně známých Toulouvcových Maštálí, nabízí hned tři rozhledny.

Na Jarošovském vrchu (539 m n. m.) stojí od roku 2002 dřevěná patnáctimetrová **Toulouvcova rozhledna**, přístupná po červené značce z Jarošova.

Nedaleko Pasek nad Prosečí, na modře značené cyklostezce, byla v roce 2004 vystavěna rozhledna **Terezka**, vysoká 28 m. Kromě vyhlídkové plošiny má čtyři mezípatra, umožňující i méně zdatným turistům pěkné výhledy do okolní krajiny.

Toulouvcova rozhledna - Jarošov

Oficiální zpřístupnění: 2002

GPS: 49°48'52.222"N, 16°09'48.459"E

Terezka - Paseky nad Prosečí

Oficiální zpřístupnění: 2004

GPS: 49°47'09.754"N, 16°07'21.424"E

Z Hluboké vede červená a zelená cyklostezka k nejmladší rozhledně, zvané **Borůvka**. Její jméno je odvozeno od názvu místa nad rozhlednou, kde se říká Na Borůvčí nebo Borek. Svojí ojedinělou a netradiční konstrukcí patří bezesporu k nejzajímavějším a nejkrásnějším stavbám toho

druhu nejen v mikroregionu Touloucovy maštale, ale i v celém okolí. Její výška 18,5 m (plošina v 15 m) umožňuje dobrý rozhled.

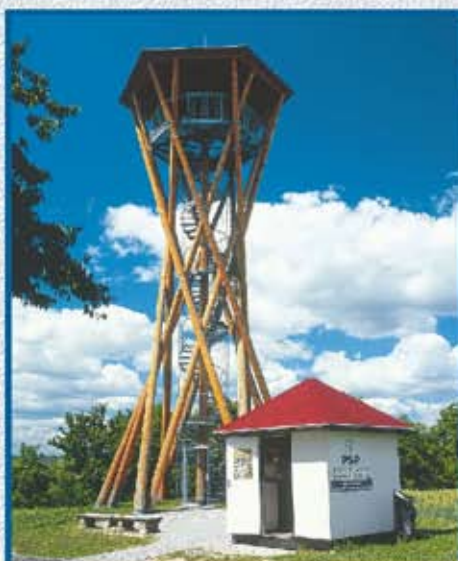
Na 601 metrů vysokém **Kozlovském kopci** u České Třebové stála od roku 1936 turistická chata a rozhledna, vlastně dřevěná triangulační věž, postavená roku 1929 pro vyměřovací práce. Po jejích skončení ji převzali turisté a užívali ji až do roku 1939, kdy byla

Pohled z rozhledny Mariánka ke hřebenu Bukovohorské pahorkatiny a sochu Panny Marie, podle které byla rozhledna nazvána.

zničena bleskem. Když v roce 2000 projevili jeden z mobilních operátorů zájem o stavbu železného stožáru pro své antény, dalo město Česká Třebová podmínku, že musí na věži zpřístupnit vyhlídku. Dne 19. května 2001 byla 55 metrů vysoká rozhledna (plošina ve výšce 32,8 m) zpřístupněna veřejnosti.

K rozhledně je přístup po asi tříkilometrové silnici, zvané Alej Maxe Švabinského. U Chaty Maxe Švabinského lze zanechat dopravní prostředek a přibližně asi 100 metrů dojít pěšky k rozhledně.

Nedaleko **Moravské Třebové** nalezneme hned dvě rozhledny. Asi 2 km jižním směrem na kopci Pastvíska nalezneme rozhlednu **Pastýřka**. Ocelová konstrukce s dřevěnými nosnými prvky se zvedá do výšky 27 m v místech, kde již v minulosti jedna vyhlídková věž stála (1906 - 1916).

Borůvka - Hluboká

Oficiální zpřístupnění: 2005

GPS: 49°50'24.379"N, 16°03'44.936"E

Kozlovský kopec - Česká Třebová

Oficiální zpřístupnění: 2001

GPS: 49°52'52.762"N, 16°25'32.281"E

Pastýřka - Moravská Třebová

Oficiální zpřístupnění: 2009

GPS: 49°44'46.128"N, 16°39'52.174"E

Strážný vrch - Moravská Třebová

Oficiální zpřístupnění: 2010

GPS: 49°47'10.090"N, 16°34'58.222"E

Nejvyšší vyhlídková terasa rozhledny na Strážném vrchu

Druhá, dá se říci poněkud atypická rozhledna, je umístěna na **Strážném vrchu** v oblasti Hřebečského hřebenu mezi Svitavami a Moravskou Třebovou. Rozhledna byla postavena v roce 2010 a má připomínat svým tvarem těžní věž. Za dobré viditelnosti jsou odsud vidět Orlické hory a Králický Sněžník, celé Podorlicko a severní část Boskovické brázdy.

Rozhledna je tvořena dřevěnou konstrukcí doplněnou ocelovými prvky symbolizující výztuže hornické štoly. Slavnostní otevření proběhlo 4. července 2010 zároveň se zpřístupněním důlních stezek i geologické expozice na zámku v Moravské Třebové.

Předchůdkyní dnešní rozhledny na **Lázku** (714 m n. m.) byla jednoduchá dřevěná věž, která byla postavena před 1. světovou válkou. V roce 1918 však byla zničena. Dnešní, dvacetimetrová opláštěná dřevěná věž pochází z roku 1933. Je součástí Reichlovy chaty a je pojmenována po hlavním inženýrovi stavby. Na plošinu ve výšce 17 m se vystoupí po 87 schodech. Název Lázek byl odvozen od polí - lazů, které vznikly vypalováním lesů.

Rozhledna se nachází nad obcí Cotkyně, 7 km východně od Lanškrouna. Až na vrchol vede asfaltová cesta. K rozhledně lze dojet po silnici č. 368 ze Štítů do obce Cotkyně. Dva kilometry za vsí odbočuje doprava úzká asfaltová silnice, která po půl kilometru jízdy dovede návštěvníka na vrchol. Pro pěší vede z obce Cotkyně zelená turistická značka, ze Strážné červená.

Pohled z rozhledny na Strážném vrchu směrem k Lanškrounu

Lázek - Cotkyně

Oficiální zpřístupnění: 1933

GPS: 49°55'32.507"N, 16°42'19.379"E

Králicko a Šumpersko

Celkový pohled na Králický Špičák od Červeného potoka

Dominantou celého kraje je masiv Králického Sněžníku, členitá hornatina na střetu Čech, Moravy a Kladska, při hranici s Polskem, součást Jesenické oblasti a zároveň je třetím nejvyšším pohořím v ČR. Celkem je tu 12 tisícovek, z nichž nejvyšší je Králický Sněžník (1 424 m n. m.). Tato výrazná hornatina leží svou větší částí v Polsku (zde se nazývá Masyw Śnieżnika), kde se nachází chráněné území Sniežnicki Park Krajoobrazowy. Celé pohoří tvoří dominantní masiv (shodného názvu Králický Sněžník), z kterého vybíhá pět hřbetů (rozsoch). Jihozápadní rozsocha vede po hranici s Polskem a spolu s jižní (zpočátku jihovýchodní) tvoří jakousi „podkovu“, proříznutou velmi hlubokým údolím Moravy. Hornatina má značný význam jako evropské rozvodí – česká strana je odvodňována do Dunaje a z malé části i do Labe, polské toky směřují do Odry.

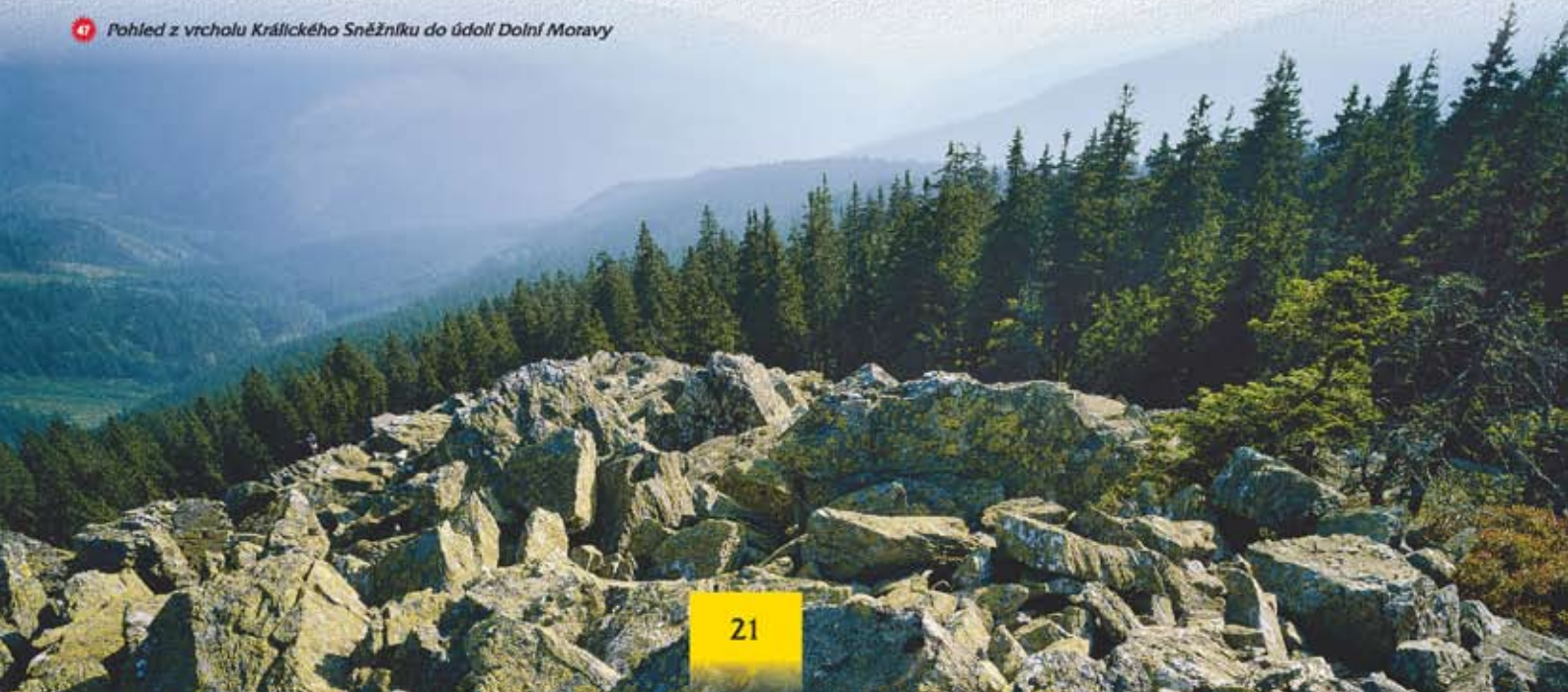
Vrchol **Králického Sněžníku** ve výšce 1 424 m n. m. s rozsáhlým vrcholovým platem byl pro stavbu rozhledny přímo předurčen. V minulosti stály v těsném sousedství vrcholu dvě chaty. Na polské straně (tehdy německé) to byla Vilémova chata s rozhlednou (1895 – 1973), na české straně Liechtensteinova chata, později nazvána „U pramene Moravy“ (1912 – 1971). Dnes jen plastika

Pohled na zasněžené vrcholy Svíní hory, Podbělky a Uhlíška

sluněte připomíná místo, kde stávala česká chata. Přestože vrchol zůstal bez chaty i bez rozhledny, nabízí krásné výhledy, částečně omezované lesem. Přístup na vrchol je z české i polské strany dobře vyznačen turistickými značkami.

47 *Pohled z vrcholu Králického Sněžníku do údolí Dolní Moravy*

Hora Matky Boží

Při příjezdu do Králík jistě zaujme návštěvníka i druhá dominanta – **Hora Matky Boží** s klášteřem. Asi 1,5 km východně od města byla na vrcholu Lysé hory (770 m n. m.) vybudována v letech 1696 – 1700 barokní trojlodní bazilika. Na počátku 18. století pak byly přistavěny ambity a další objekty kláštera. Už při výstupu aleji ke klášteru se postupně otevírají další a další výhledy nejen na město, ale i na Králícký Sněžník, Králíckou Brázdu i na Suchý vrch.

Ještě lepší výhled umožňuje jednoduchá telekomunikační věž na holém vrcholu **Val**, asi 1 km od kláštera po žluté turistické značce. Z její vyhlídkové plošiny ve výšce 22 m je dokonalý kruhový rozhled na Králícký Sněžník, Jeseníky a Orlické hory s výrazným Suchým vrchem.

Val - Hedeč u Králík

Oficiální zpřístupnění: 2003

GPS: 50°04'16.602"N, 16°44'30.042"E

Z Králík je možné přejet přes Bludov do Šumperka. Severovýchodně od Bludova a západně od města Šumperk se zvedá výrazný dvojvrchol Chocholík (548 m n. m.) a **Háj** (632 m n. m.) s rozhlednou, nejvýraznější vrch jižního výběžku Hanušovické vrchoviny. Původní rozhledna byla vybudována v letech 1933-34. Během války byla značně poškozená a zkázu dodělal požár v roce 1953, kdy po zásahu blesku celá rozhledna vyhořela. V roce 1996 byla vybudována rozhledna nová jako obdoba té původní Štefánikovy s dřevěnou nosnou konstrukcí, obloženou dřevěnými deskami, vstupní část je kamenná, vyhlídková plošina je ve výšce 24 m a je zasklená. Při výstupu je třeba vystoupat po 134 schodech. Oproti původní rozhledně je nová rozhledna o 7 m vyšší, špička je ve výši 29 m. Za jasného počasí se otevře úchvatný pohled na celý hlavní hřeben Hrubého Jeseníku od sedla Skřítek ke Ztraceným kamenům, Pecí, nejvyšší hoře Moravy Pradědu až k Červenohorskému sedlu.

Pohled z rozhledny Val ke klášteru

Háj - Šumperk

Oficiální zpřístupnění: 1996

GPS: 49°58'14.374"N, 16°56'01.826"E

Jeseníky a Rychlebské hory

Vrchol Pradědu od Petrových kamenů

Na kopci **Zlatý Chlum** (875 m n. m.) přímo nad městem Jeseník, na plošině kousek pod vrcholem, stojí od roku 1899 kamenná rozhledna. Měří 26 m a na okružní vyhlídkovou plošinu vede 145 schodů. Rozhledna nabízí kruhový pohled. Dole Jeseník, v pozadí Keprník, Krállický Sněžník, Rychlebské hory, severně pak polská rovina s Otmuchovským a Nyským jezerem, východně Zlaté hory s rozhlednou na Biskupské kupě, jižně pak Praděd. K rozhledně vede z Jeseníku modrá a červená turistická značka.

Krásným vyhlídkovým místem jsou i **Čertovy kameny**. Skalní útvar nacházející se na severním úbočí Zlatého chlumu asi 3 km od Jeseníku, 40 m vysoký a 100 m dlouhý. Název skaliska Čertovy kameny je spjat s prastarou pověstí, vysvětlující vznik tohoto místa. Výstup na vrcholek je zajištěn řetězy, z plošiny na vrcholku je pěkný pohled do údolí říčky Bělé, táhnoucí se od Jeseníku do Mikulovic a dále do polských rovin s výhledem až k Otmuchovskému jezeru.

Historie lázeňské rozhledny na **Borůvkové hoře** (898 m n. m.) nedaleko města Javorník se začala psát v 70. letech 19. století. Celkem třikrát tu byla postavena dřevěná rozhledna, která však vždy podlehla počasí a času. Poslední se zřítila roku 1922. Po mnohaletém úsilí se podařilo městu Javorník získat prostředky na stavbu nové rozhledny na Borůvkové hoře a navázat tak na tradici lázeňské rozhledny. Vlastní věž kruhového půdorysu je z nosné ocelové konstrukce a dřevěného opláštění. Součástí stavby je také zděný přístřešek pro turisty. Vyhlídka je ve výšce cca 24 m, nejvyšší místo rozhledny je 26,1 m. Rozhledna umožňuje výhled mimo jiné na Otmuchovské a Nyské jezero, Ládek-Zdrój na polské straně a na Šerák, Praděd, Smrk, Krállický Sněžník na straně české. Stavba byla dokončena v září 2006.

K významnému turistickému místu Zlatých Hor patří rozhledna na **Biskupské kupě** (891 m n. m.). Je postavena na české straně česko - polských hranic. V době stavby to byla hranice mezi Rakousko - Uherskem a Pruskem. Dříve zde stála dřevěná vyhlídková věž postavená v roce 1889. V roce 1895 byla povolena stavba zděné věže u příležitosti 50. výročí vlády císaře Františka Josefa I. Tato kruhová věž byla slavnostně otevřena 26. 8. 1898. Po 2. světové válce byla věž pro veřejnost uzavřena a dlouho sloužila jako televizní vysílač. Po roce 1989 byl vysílač přemístěn na nový stožár. V roce 1996 se začalo s celkovou opravou schodiště a omítky a v létě 1998 byla k 100. jubileu stavby slavnostně znovu otevřena.

Při dobré viditelnosti lze z věže dohlédnout do Vrat-slavi (Wrocław), anebo spatřit nejvyšší vrcholky Vysokých Tater. Dostaneme se k ní pěšky z náměstí Svobody ve Zlatých Horách po zelené značce anebo rovněž po zelené značce ze sedla silnice Zlaté Hory - Petrovice.

Zlatý Chlum - Jeseník
Oficiální zpřístupnění: 1899
GPS: 50°14'17.032"N, 17°14'14.961"E

Borůvková hora - Javorník
Oficiální zpřístupnění: 2006
GPS: 50°23'26.315"N, 16°54'09.658"E

Biskupská kupa - Zlaté Hory

Oficiální zpřístupnění: 1898

GPS: 50°15'24.274"N, 17°25'42.943"E

V Žulovské pahorkatině, přesněji v její části s názvem Bažantnice, se na vrcholu Smolný (404 m n. m.) rozkládá nádherné skalní město, nazývané **Venušiny misky**. Díky podivné kulovité odlučnosti žuly zde nalezneme krásně vyvinuté skalní útvary - misky, sedadla, výklenky i voštiny. Tyto prohlubně, podle nichž dostaly Venušiny misky název, byly v minulosti považovány za pohanské obětní misky nebo byly spojovány s nadpřirozenými bytostmi, proto se k miskám váže řada pověstí. Z vrcholových skalisek se otevírá nádherný výhled na hřebeny Rychlebských hor a na Šíravu, což jsou jedinečné louky u obce Kobylá. Na Venušiny misky se pohodlně dostaneme po zelené turistické značce vedoucí z nedaleké Vidnavy přes Velkou Kraš do Černé Vody. Cyklisté mohou využít cyklotrasu č. 6047.

Mezi významná vyhlídková místa Jeseníků patří bezpochyby i vrcholy **Keprníku** (1 423 m n. m.) a **Vozky** (1 377 m n. m.). Na bezlesém vrcholu Keprníku se tyčí rulový skalnatý výchoz (mrázový srub) s nádherným kruhovým rozhledem na celé Jeseníky. Vozka je druhým nejvyšším vrcholem v Keprnické vrchovině. Vrcholové části hor jsou součástí přírodní rezervace Šerák - Keprník - Vozka, přes níž vede naučná stezka. Vrcholová svorová skála na Vozkově je 7 m vysoká a tvoří významnou krajinnou dominantu.

53 Venušiny misky na vrcholu Smolný

Putování po rozhlednách Euroregionu Glacensis na české straně zakončí nejvyšší hora Hrubého Jeseníku a celé Moravy **Praděd** (1 491 m n. m.). Na jejím vrcholu byla již roku 1912 vybudována rozhledna, která však byla roku 1959 odstraněna. Na jejím místě vyrostla po roce 1970 televizní věž vysoká 162 m s vysílačem a rozhlednou ve výšce 73 m. Po výměně anténního nástavce v roce 1993 klesla výška vysílače na 146,5 m. V objektu věže je možnost občerstvení v restauraci. Vysílač na vrcholu tvoří výraznou dominantu Moravy. Při příznivých podmínkách lze odtud spatřit Krkonoše, polské roviny i Vysoké Tatry. Masív Pradědu je přírodní rezervací s charakteristickou květenou alpských polí. Na severozápadní straně se nachází Tabulové kameny s mnoha druhy mechů, lišejníků a jiných vzácných rostlin. Kvůli vzácné květeně je přístup na vrchol Pradědu povolen pouze po značených turistických cestách.

54 Vyhlídková skála na Keprníku

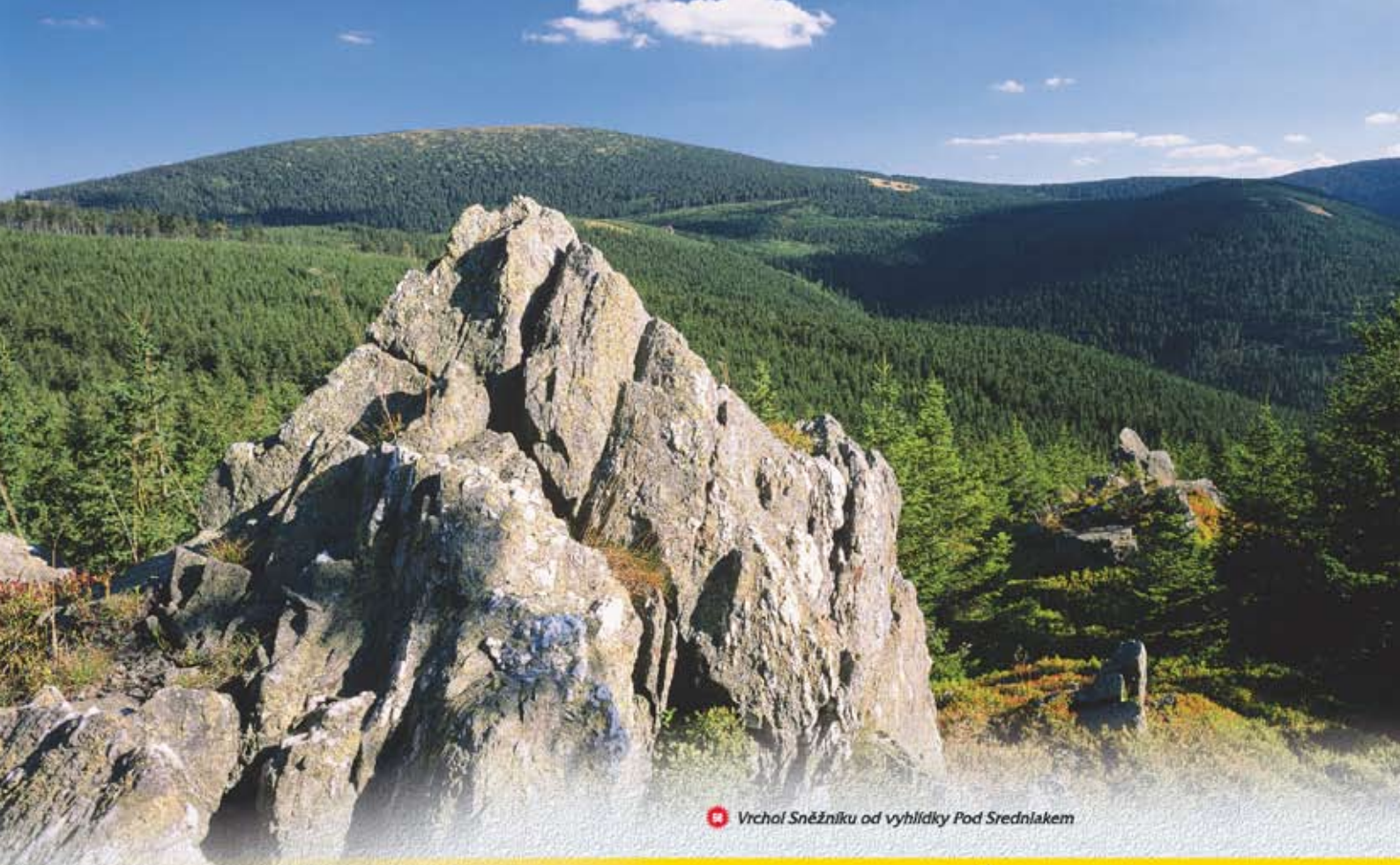

Praděd

Oficiální zpřístupnění: po rekonstrukci 1993

50°04'58.998"N, 17°13'51.522"E

 Vrchol Sněžníku od vyhlídky Pod Sredniakem

Masiv Sněžníku (Masyw Śnieżnika)

Návštěvy rozhleden na české straně Euroregionu Glacensis jsme ukončili v Jeseníkách. V pomyslném kruhu putování za rozhlednami a významnými vyhlídkovými body budeme pokračovat i po polském území. Hranici přejdeme v oblasti masivu již vzpomínaného **Králického Sněžníku**, na jehož vrcholu stála v minulosti polská chata. Její základy jsou dodnes patrné. Snahou polských turistů i místních samosprávných orgánů je obnovení chaty a rozhledny.

Součástí masivu je i **Černá hora (Czarna Góra)**, známé středisko zimních sportů s více jak čtyřmi kilometry upravovaných sjezdových tratí. Na vrchol je nejjednodušší cesta sedačkovou lanovkou (délka 1 367 m) ze střediska Sienna nedaleko Stronia Śląskiego. Pěší turisty sem přivede zelená značka z Medzlgórze do Stronia Śląskiego nebo červená hlavní sudetská stezka (Główny Szlak Sudecki) z Hall pod Śnieżnikiem do Ładku-Zdroju. Na vrcholu stojí dřevěná rozhledna, z jejíž plošiny je výhled na Bystřické hory, hřeben Orlických hor, Králický Sněžník i Jeseníky.

Výhled z rozhledny Černá hora směrem k Hrubému Jeseníku

Czarna Góra - Sienna

Oficiální zpřístupnění: 2000

GPS: 50°15'06.893"N, 16°48'20.120"E

Pohled z vyhlídkové plošiny rozhledny k vrchu Klepý

Na polské straně vrcholu **Klepý** (polsky **Trójmorski Wierch**), ležícího na česko-polské hranici v masivu Krállického Sněžníku stojí výrazná dřevěná vyhlídková věž. Byla vystavěna v rámci projektu obcí Dolní Morava a Miedzylesie ve spolupráci s Euroregionem Glacensis a dnes slouží nejen turistům, ale i jako protipožární pozorovatelná. Klepý je geograficky jedním z nejzajímavějších míst našeho státu. Tento vrchol je totiž rozvodím do trojlce evropských moří. Z jihovýchodních svahů míří voda do Moravy a dále do Dunaje a Černého moře, z jihozápadních do Labe a Severního moře a severozápadní proudy vedou do Odry a Baltského moře. Polský název hory Trójmorski Wierch je tedy vskutku výstižný.

Klepý - Trójmorski Wierch Oficiální zpřístupnění: 2010 GPS: 50°09'26.754"N, 16°47'26.774"E	Góra Igliczna - Międzygórze Oficiální zpřístupnění: 1782 GPS: 50°14'26.792"N, 15°44'53.619"E

Nedaleko obce Międzygórze se nachází **Góra Igliczna** se svatyní Panny Marie Sněžné, která je již dlouho cílem poutí a výletů. Pro turisty je Góra Igliczna vynikajícím vyhlídkovým místem s výhledy na území Kladska a okolní pohorí. Pro pěší je přístupná po zelené, žluté a červené značce, ale na místo lze dojet autem i na kole.

Góra Igliczna a hřebeny Bystřických hor v inverzní oblačnosti

Góry Bialskie, Złote i Bardzkie

Pohled z rozhledny Jawornik Wielki v Górah Złotých

Pohled z rozhledny Jawornik Wielki v Górach Złotych

Nejmohutnějším z vrcholů polských Gór Bialskich je **Czernica**. Plochy zalesněný vrchol je viditelný z velké části hlavního hřebene sousedních Rychlebských hor. Pohodlně se k němu dostanete z malebné polské vesničky Bielice. Na křižovatce tras červené a žluté turistické značky byla 26. 9. 2014 otevřena nová dřevěná rozhledna.

Výrazným vrcholem polských Gór Złotych (na české straně nazývané Rychlebské hory) je poměrně plochý, ale z dálky dobře viditelný **Jawornik Wielki**. Na jeho vrcholu byla v srpnu 2009 otevřena dřevěná rozhledna se dvěma plošinami ve výšce 3,5 m a 6,4 m. Mimo to nalezneme na odlesněném vrcholu i několik skal, ze kterých se otevírají překrásné výhledy na nejsevernější část Rychlebských hor a do nížin v Polsku.

Ve střední části Gór Bardzkich, jižně od města Bardo, nedaleko od hory Brona (402 m n. m.) se nachází krásné vyhlídkové místo, nazývané **Obryw Skalny**. Vyhlídková plošina se nachází v nadmořské výšce 390 m. Skalní blok byl „obnažen“ důsledkem povodní v roce 1598, jak je zapísáno ve starých kronikách, kdy došlo k sesuvu půdy v délce 200 m, a původní hrana svahu sjela o 90 m. Čelo sesuvu bylo postupně odnášeno vodami Kladské Nisy. Ze skalní plochy se nabízí výhled na město Bardo, tok řeky Kladská Nisa (Nysa Kłodzka) a západní část Gór Bardzkich.

Na úbočí již vzpomenuté hory Brona se nachází místo nazývané **Plekny Włdok**. Poprvé je vzpomínané již v roce 1884, ale v současné době je dost zarostlé a výhled je značně omezen.

Jawornik Wielki - Góry Złote

Oficiální zprístupnění: 2009

GPS: 50°24'24.234"N, 16°51'03.551"E

61 *Pohled na město Bardo z Obrywu Skalnego*

Bystřické hory (Góry Bystrzyckie)

Torfowisko (rašeliniště) - Zieleńiec
 Oficiální zpřístupnění: 1998
 GPS: 50°20'52.815"N, 16°24'38.560"E

Rašeliniště pod Zieleńcem s výhledem ke hřebenu Orlických hor

Největší přírodní raritou a chráněnou přírodní rezervací Bystřických hor jsou **rašeliniště u obce Zieleńiec** (Torfowisko pod Zieleńcem), kde můžeme obdivovat unikátní floru. Některé druhy zde přetrvaly z doby ledové. Celou oblastí vede naučná stezka, ale pro lepší zhlédnutí celého prostoru byla v rezervaci Topieliska vybudována dřevěná vyhlídková věž. Rezervace je snadno přístupná z parkoviště při silnici z obce Zieleńiec do Duszniky-Zdrój (autobusová zastávka). Odtud pak pěšky po zelené značce.

Hezkým vyhlídkovým bodem této oblasti je i **Góra Kamienna** (Kamenná hora) nedaleko lázeňského města Polanica-Zdrój. Na hoře se nacházejí zříceniny pevnosti, nazývané Fort Blockhaus nebo také Fort Fryderyka. Od pevnosti můžeme pokračovat lesem s četnými pískovcovými balvany k nedaleké skalní vyhlídce. Stačí vystoupit po několika schodech vytesaných ve skalním bloku a již se před námi otevírá vyhlídka na pod námi ležící město Polanica-Zdrój, na centrální část Kladské kotliny i okolní hory.

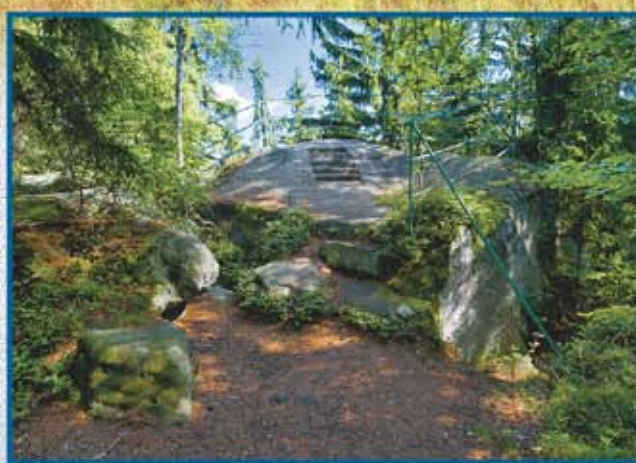
Lehce dostupným vyhlídkovým bodem je **Jedlník** při tzv. Sudetské autostrádě v Bystřických horách nedaleko obce Gniewoszw. Je z něho krásný pohled na Východní Sudety a masiv Sněžníku. Pomník na Jedlníku připomíná přechod vojsk krále Jana III. Sobieského v roce 1683.

64 Panorama masivu Sněžníku z vyhlídkového bodu Jedlík

V severozápadní části Bystřických hor na úbočí Ptaslej Góry (745 m n. m.) naleznete známou turistickou **chatu Pod muflonem** (Schronisko Pod Muflo-nem). Chata je prý takto nazývána podle vycpané hlavy muflona visící v jídelně. Vyhlídky z okolí nabízejí pohledy na Duszníki-Zdrój, Obniżenie Dusznice (Dušnickou nížinu) a Stolové hory. K chatě vede řada turistických tras.

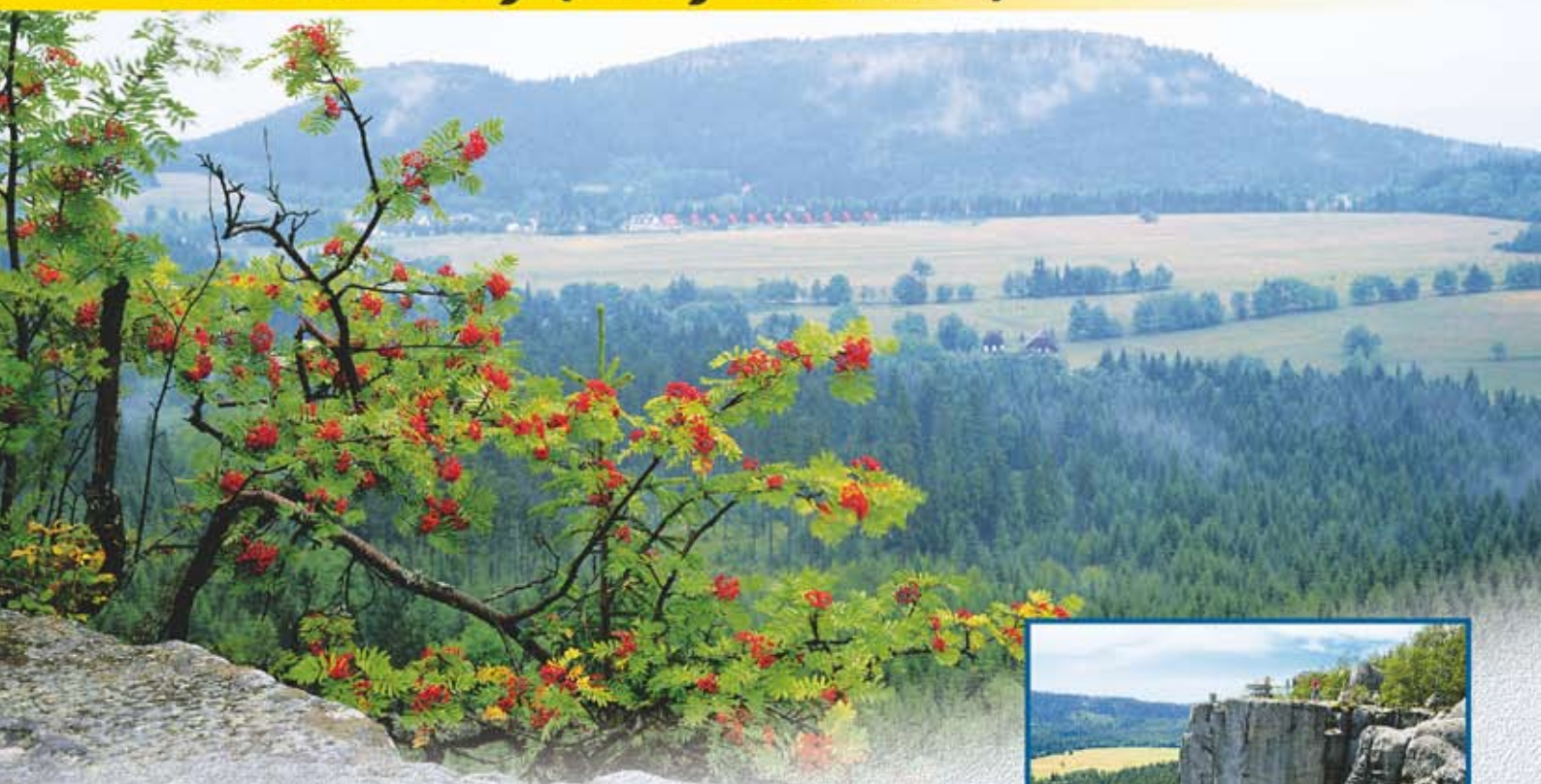

65 Skalná vyhlídka Kamenná hora

Výhled na lázeňské město Polanica-Zdrój

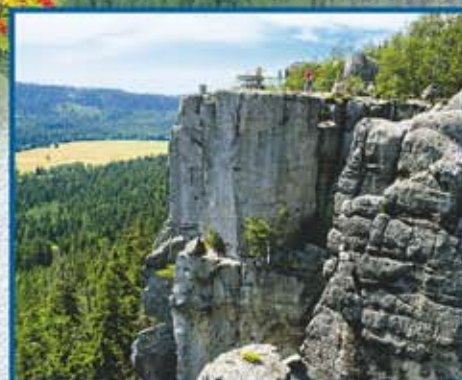

Stolové hory (Góry Stołowe)

Pohled na Velkou Hejšovinu z Fortu Karola

Takřka při česko-polské hranici se rozkládá jedna ze Stolových hor, a to právě ta nejvyšší. **Szczeliniec Wielki** (Velká Hejšovina) je jedním z nejatraktivnějších míst hor. Tvoří jej plošina o rozměrech 600 x 300 m s krásným skalním městem, téměř ze všech stran ohrazena skalními stěnami vysokými 60 m. Nejkrásnější vyhlídky jsou z teras u chaty PTTK nebo z teras na jiho-východě. Na vrchol vede stezka s údajně 665 schody, kterou vybudoval starosta obce Karlów František Pábel spolu s vojáky majora Bonaventury von Rauch. Právě František Pábel vytvořil prohlídkovou trasu a nazval většinu skal. Pohyb je povolen pouze po vyznačených stezkách, protože celý vrchol je přírodní rezervací. Mały Szczeliniec (895 m n. m).

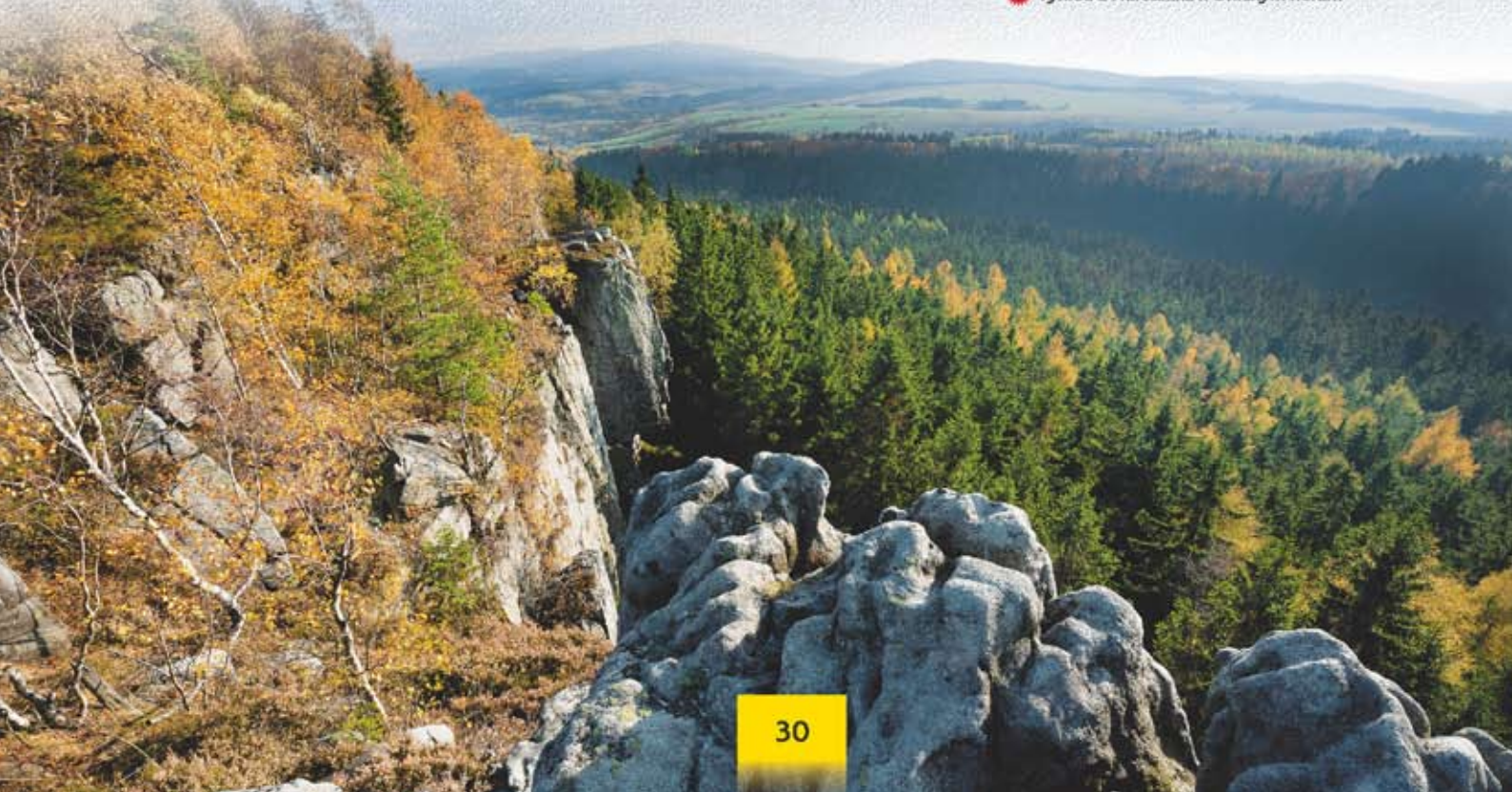
Szczeliniec Wielki - Karlów

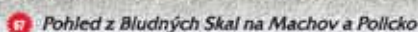
Oficiální zpřístupnění: 1813

GPS: 50°29'08.656"N, 16°20'20.691"E

 Výhled z Narožníka k Orlickým horám

Bludné skály (Blědne Skaly) jsou bezesporu největší přírodní atrakcí oblasti. Bludné skály jsou tvořeny labyrintem rozsedlin mezi mohutnými skalními bloky, jimiž vede prohlídková trasa. Z vyhlídky v nadmořské výšce 852 m je vidět především do Čech. Na Broumovské stěny a Krkonoše. Přímě v areálu Bludných skal je parkoviště (ale pozor, jezdí se kyvadlově, směr se mění po jedné hodině).

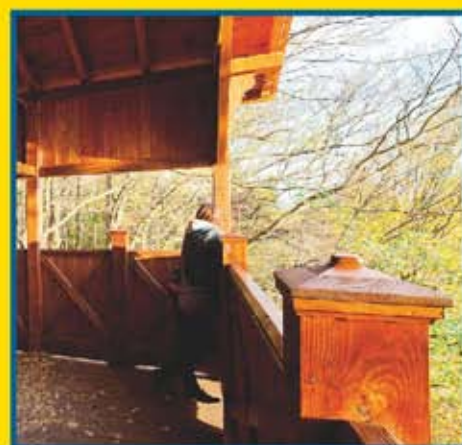

Výšky několika desítek metrů dosahuje pískovcová skála nad městem Szczytyna, tvořící ostroh na Jihozápadním úbočí hory Szczytlnik, nazývaný **Orle Skály**. Z jeho plošiny vidíme panorama města Szczytyna a Bystřických i Stolových hor.

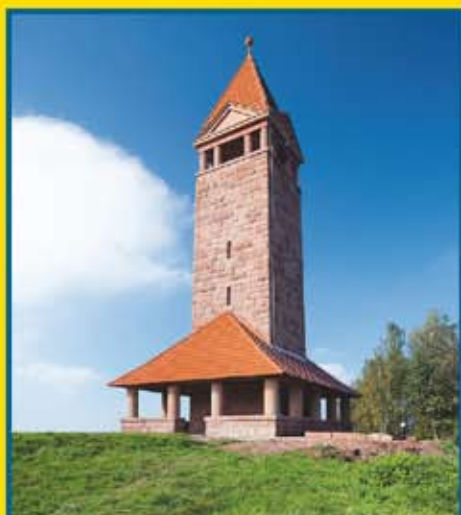
Pohled z Altánu lásky na lázně Kudowa-Zdrój a podhůří Orlických hor

In rámci v úvodu vzpomínaného projektu Místa plná rozhledů v Euroregionu Glacensis byla ve spolupráci s městem Kudowa-Zdrój provedena modernizace vyhlídkového místa **Altánu lásky (Altana Miłości)** na Parkové hoře včetně modernizace schodů a stezek vedoucích k altánu. V hodnotě projektu byl zajištěn i prořez stromů bránících výhledu. Z dřevěného altánu nad městem se výhled na lázeňský park a při dobré viditelnosti i na hřebec Orlických hor.

Kladská kotlina a Vladzická vrchovina (Kotlina

Góra Świętej Anny - Nowa Ruda

Oficiální zpřístupnění: 2014

GPS: 50°34'00.200"N, 16°30'06.810"E

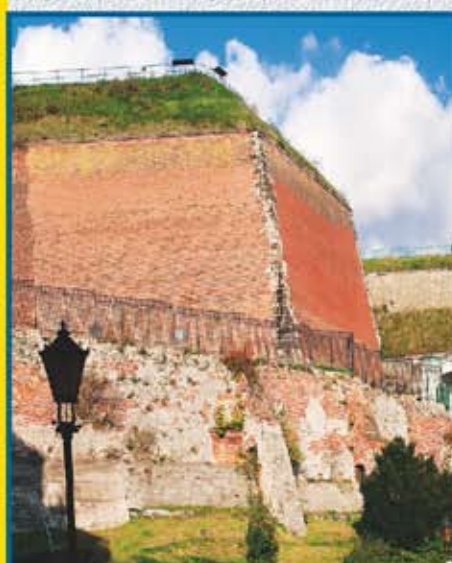
V dohledu rozhledny na Hoře Věch svatých, v těsném sousedství Nowe Rudy, stojí na **Hoře svaté Anny (Górze Świętej Anny)** druhá vyhlídková věž. Bohužel byla tato krásná stavba z červeného pískovce, vybudovaná v roce 1911, využita pro televizní převaděč a pro veřejnost byla uzavřena. Místní občané tvrdili, že věž čeká na slitování, a snažili se o její navrácení turistům. Dočkali se. V roce 2014 byla ve spolupráci s Gminou Nowa Ruda a Euroregionem Glacensis provedena rekonstrukce a modernizace rozhledny, včetně jejího zvýšení. Do rekonstrukce dosahovala výšky 17,76 m. Po rekonstrukci je vysoká 22,83 m. Věži byla vrácena i její původní historická podoba a jen připomínáme, že v těsné blízkosti rozhledny stojí kostelíček z roku 1644, zasvěcený svaté Anně.

Pohled z Hory Věch svatých k hřebenu Sovích hor

Město **Kladsko (Kłodzko)** samo o sobě zaujme svou architekturou, která byla podřízena vojenskému charakteru města. Největším místním unikátem je bezesporu pevnost Kladsko (Twierdza Kłodzka), obří – bezmála dvacetihektarový a v Polsku nejceněnější – obranný systém ze 17. až 18. století. Jsou tu soustředěny ukázky umění různých evropských škol vojenského inženýrství. Atrakcí pevnosti je turisticky zpřístupněná prohlídková trasa, vedoucí částí mnohakilometrového labyrintu podzemních chodeb. Z vyhlídky na valech pevnosti se před návštěvníkem otevře pohled na město a na Bystřické i Rychlebské hory.

Nedaleko města Nowa Ruda, na vrcholu kopce, který se nazývá **Hora Věch svatých (Góra Wszystkich Świętych)**, byla v roce 1913 postavena cihlová věž, poskytující pěkný výhled všemi směry.

Twierdza Kłodzka - Kłodzko

GPS: 50°26'22.920"N, 16°39'11.876"E

Góra Wszystkich Świętych - N. Ruda

Oficiální zpřístupnění: 1913

GPS: 50°33'02.670"N, 16°31'15.950"E

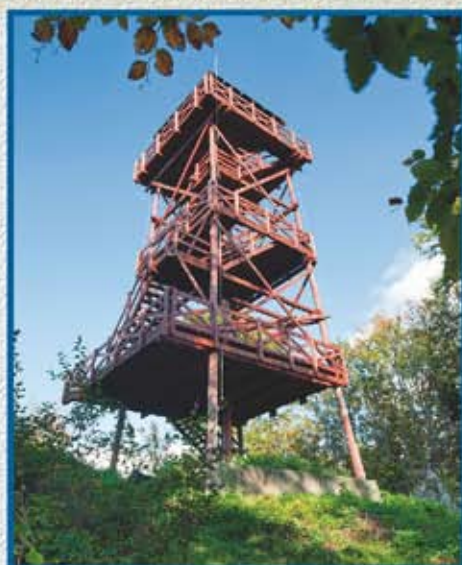

Kłodzka i Wzgórza Włodzickie)

Na jih od Kladzka při silnici do Bystřice (Bystrzyce), nedaleko obcí Želazno a Mielnik, je na vrcholku kopce **Wapniarka** vybudována dřevěná vyhlídková věž se třemi vyhlídkovými plošinami, která byla dokončena v roce 2007. Jako základ byly použity železobetonové prvky rozhledny, která zde stála v letech 1889 - 1925. Při jejím znovuvotevření překážely výhledu vzrostlé stromy, které jsou však postupně vytěžovány.

Pohled od rozhledny Suszynka k Hejšovíně ve Stolových horách

Wapniarka - Żelazno
Oficiální zpřístupnění: 2007
GPS: 50°21'32.259"N, 16°39'53.707"E

Suszynka - Radków
Oficiální zpřístupnění: 2014
GPS: 50°28'31.940"N, 16°30'51.893"E

V rámci vzpomínaného projektu, jehož partnerem je v tomto případě Gmina Radków, byla v roce 2014 nedaleko obcí Radków a Suszyna vybudována rozhledna s názvem **Suszynka**. Rozhledna byla vystavěna z pískovcových bloků různých velikostí až do výšky 27 m. Z rozhledny je výhled na Krkonoše, Stolové hory, Broumovské stěny, Orlické hory i masiv Králického Sněžníku.

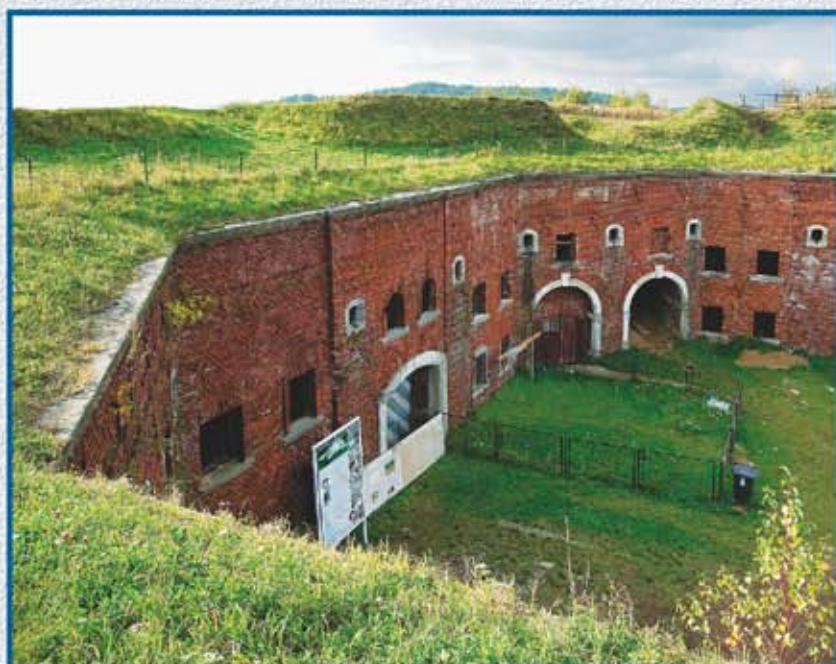
Soví hory (Góry Sowie)

Vznik hradu **Grodno**, postaveného na vrcholu hory Choina, je datován přelomem 12. a 13. století. V letech 1545 – 1587 byl ke gotickému hornímu hradu přistavěn renesanční dolní palác. V jeho zdech se nyní nachází muzeum a turistický útulek. Z hradeb i věže je krásný výhled na Soví hory, údolí řeky Bystrzyca a vodní nádrž Bystřické Jezero. Nejkratší přístup je ze Záhoří Slezského (Zagórza Śląskiego).

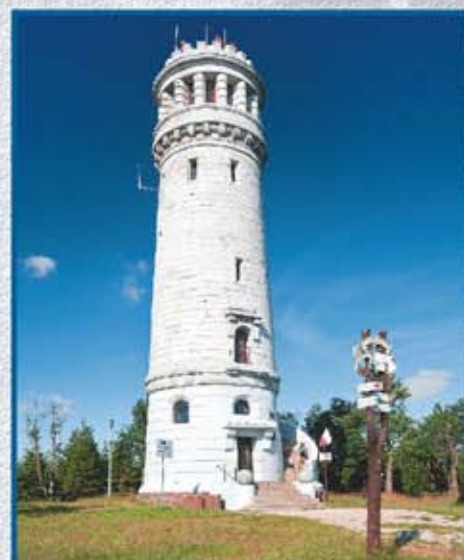
S podobnou pevnostní stavbou, jakou je kladská pevnost, se můžeme setkat také ve **Stříbrné Hoře (Srebrna Góra)**. Komplex **Twierdza Srebrnogórska** byl vybudován v letech 1765 - 1777 a bez větších změn se dochoval do dnešních dnů. Pevnost, podle systému stavby zvaná Donžon, vytvořila zázemí pro bezmála čtyři tisíce vojáků, chránilo ji 264 děl a pro zásobování pitnou vodou bylo v objektu devět studní. Ta nejhlubší na Fortu Ostróg je hluboká 84 metry. Stříbrná Hora je také nazývána Slezský Gibraltar. Z pevnostních valů je krásně vidět na Soví hory, při dobré viditelnosti lze zahlédnout i Vratislav (Wrocław).

 Hrad Grodno

 Pevnost Srebrna Góra

Wielka Sowa - Walim

Oficiální zpřístupnění: 1906

GPS: 50°40'49.130"N, 16°29'08.530"E

Panorama Sovích hor z věže kostela v Bielawie

Panorama z rozhledny Kalenica ke Stolovým horám

Nejvyšší horou Sovích hor je **Velká Sova** (Wielka Sowa). Na jejím vrcholu byla v roce 1906 vybudována kamenná rozhledna. Vede k ní červená značka, z parkoviště v Sokolím průsmyku (Przełęcz Sokola) asi 2,5 km. Z věže je nádherný kruhový výhled od Králického Sněžníku přes Bystřické a Stolové hory až po Krkonoše.

Třetí nejvyšší horou Sovích hor je **Kalenica** (964 m n. m.) s ocelovou rozhlednou se dvěma vyhlídkovými plošinami poskytující přibližně stejný výhled jako Velká Sova. Rozhledna byla vybudována již v roce 1933. K rozhledně vede červená značka z Jugowského průsmyku (Przełęcz Jugowska) mezi obcemi Sokolec a Kamionki, jihovýchodně asi 3 km.

Pěkný pohled na Soví hory nabízí i věž kostela Nanebevzetí nejsvětější Panny Marie ve městě **Bielawa**. Novogotický kostel byl dostavěn roku 1876 na místě původního gotického kostelíku. Věž o výšce 101 m je třetí nejvyšší věží v Polsku. Obecně je užívána jako vyhlídkový bod a je přístupná veřejnosti.

Ocelová rozhledna na **Parkové hoře** (Góra Parkowa) v téže městě byla vybudována již v roce 1925. Dobře je přístupná pěšinkou od konce ulice Obrońców Westerplatte. Nenápadná, ale líbivá se zajímavým výhledem.

Kalenica - Sokolec

Oficiální zpřístupnění: 1933

GPS: 50°38'35.231"N, 16°32'47.735"E

Věž kostela - Bielawa

GPS: 50°41'13.414"N, 16°37'00.394"E

Góra Parkowa - Bielawa

Oficiální zpřístupnění: 1925

GPS: 50°40'24.980"N, 16°37'07.791"E

Okolí Valbřichu (Ziemia Wałbrzyska)

Zámek Książ

Severně od Walbrzychu, u města Swiebodzice, leží uprostřed parku jeden z největších zámků v Polsku, překrásný a majestátní zámek **Książ**, postavený ve 13. století jako část obranného systému svídnického knížectví. V 18. století byl hrad přeměněn v mohutný a okázalý barokní zámek. Obdivuhodná je např. vodní terasa ozdobená 27 fontánami. Během 2. světové

války se zámek změnil v sídlo německého štábu a unikátní barokní interiér byl tehdy značně poškozen. Věž zámku umožňuje výhled na Slezskou nížinu a Książanský přírodní park takřka z ptáčích perspektiv.

Přímou nad městem Walbrzych byla na hoře **Chetmlec** (česky helma, helmice) postavena kamenná, romantická rozhledna jako částečná napodobenina hradní zříceniny. Po rekonstrukci v roce 2007 je přístupná veřejnosti. Na vrchol vede řada turistických cest.

Na žulovém vršku **Stożek Wielki (Velký Stožek)** nad obcí Unisław Śląski, ze které také vede nejkratší cesta, byla v nadmořské výšce 841 m vybudována dřevěná vyhlídková věž. Z ní je pěkný výhled na Valbřilské hory.

Vedle horní stanice lanovky na sjezdovce na horu **Dzikowiec** nedaleko obce Boguszów-Gorce byla vybudována dřevěná rozhledna, která má význam nejenom turistický, ale i ochranný. Slouží současně jako pozorovací místo pro požární ochranu okolních lesů i jako místo pozorování ptáků v rámci programu Natura 2000.

Chetmiec - Walbrzych

Oficiální zajištění: 2007

GPS: 50°46'45.359"N, 16°12'36.502"E

Stożek Wielki - Unisław Śląski

GPS: 50°42'08.720"N, 16°13'38.804"E

Dzłkowlec - Boguszów-Gorce

Oficiální zprístupnění: 2012

GPS: 50°43'13.989"N, 16°12'38.909"E

Panorama z rozhledny Stožek Velký

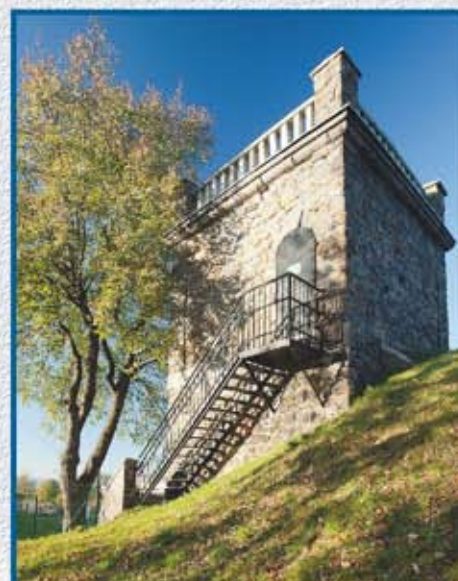
Sudetské podhůří (Przedgórze Sudeckie)

Vedle kostela svatě Anny ve městě Ząbkowice Śląskie byla koncem 13. století vybudována volně stojící zvonice, známá jako **Krzywa wieża (Šikmá věž)**. Pravděpodobně vlivem zemětřesení došlo k posunu v základech a věž se odklonila od svislé osy. Při výšce 34 m je u paty odkloněna o 2,14 m. Unikátní stavba je veřejnosti přístupná a ochoz nabízí pěkné výhledy na Střední a Východní Sudety a stejně tak i na jejich předhůří.

Západně od obce Ciełowody vystupuje nad terén nevýrazná **Kawla Góra (Łysica)**, na které byla vybudována malá dřevěná dvoupodlažní rozhledna. Svou výškou spíše připomíná lovecký posed. Ale vzhledem k okolní rovině nabízí pěkné výhledy na okolí.

Asi 1,5 km jižně od města Strzelin ve Wzgórzach Strzelińskich na Przedgórzu Sudeckim se nachází **Góra Szańcowa**, na které stojí bývalá vodárenská věž. Ta je od roku 2010 využívána jako netypická rozhledna s výhledem na Strzelin, okolní pahorkatiny a někdy až na Wrocław. U paty věže je vybudováno zázemí pro turisty.

Putování za rozhlednami a vyhlídkovými místy začalo v Krkonoších. Naše pomyslné putování se uzavírá na polské straně jižně od města Wrocław (Vratislav). Severozápadně od obce Miłocice, v okolí Przeworna, na nejvyšším bodu Wzgórz Strzelińskich, na hoře **Gromnik** byla na začátku roku 2012 vybudována nová rozhledna. Vzhledem připomíná hrázďenou stavbu, ale má jednu nevýhodu, je z ní málo vidět, nepřevyšuje totiž okolní stromy.

Góra Szańcowa - Strzelin

Oficiální zpřístupnění: 2010

GPS: 50°46'09.384"N, 17°05'04.451"E

Gromnik - Przeworna

Oficiální zpřístupnění: 2012

GPS: 50°42'07.642"N, 17°06'35.504"E

Krzywa wieża - Ząbkowice Śląskie

GPS: 50°35'19.991"N, 16°48'35.665"E

Putování za atraktivními výhledy končí. Nebylo v možnostech této publikace popsat všechna krásná vyhlídková místa celého euro-regionu. Ale doufáme, že i tento stručný přehled vás naladí k návštěvě některého z nich, ať již na české nebo na polské straně. Přejeme vám při vašem putování za krásnými výhledy hezké počasí, průzračný vzduch a dobrou náladu.

www.euro-glacensis.cz

Vydal: Euroregion Pomezí Čech, Moravy a Kladska – Euroregion Glacensis

Rychnov nad Kněžnou, Česká republika

V rámci projektu „Místa plná rozhledů v Euroregionu Glacensis“

registrační číslo CZ.3.22/2.2.00/13.03797

Texty: PaedDr. Mgr. Josef Lukášek

Foto: Lubomír Imlauf

Kresby rozhledů na turistické suvenýry: Petr Čuhanič

Mapa: Environmental Systems Research Institute, Inc.

Kompletní předtisková a grafická příprava: Miloš Kaválek

Tisk: UNIPRINT s.r.o.

Vydáno v roce 2015

Obrázky na obálce:

Pohled z Anenského vrchu ke Králickému Sněžníku

Rozhledna na vrchu Čáp